

SLOVENSKI NAROD

Iznaja vsak dan popoldne, izvzema nedelje in praznike. — Inzerati do 80 peti vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2,50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inzerati peti vrst a Din 4.— Popust po dogovoru, inzerati davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Okoli španskega vprašanja:

Poslabšanje mednarodnega položaja

Povratak Chamberlaina in Daladierja z oddiha — Daladierjeve konference z Bonnetom

PARIZ, 11. avg. d. v. »Populair« se bavi Leon Blum z razliko, ki obstaja med vladama v Barceloni in Burgosu. Dočim temelji po njegovem vladna politika republikanske vlade na prizadevanju, da bi se odstranili tuji prostovoljci iz Španije, do sled vlada v Burgosu se ni odgovorila na angleške predloge, zaradi česar postaja angleška vlada nestrpna. Londonski načrt, ki ga podpisal Mussolini v trenutku, ko se je zdel Francova zmaga samo še vprašanje par dni. Bil je prepričan in morda ni bil edini, da bo general Franco zlomil republikanski odpor še pred odgovorom barcelonske vlade in pred prihodom mednarodnih komisij na špansko ozemlje, sedaj pa je postal položaj nekoliko drugačen. Odpor republikancev ni bil zlomljen, nasprotno se je celo posrečila njihova ofenziva. Zato vlada v Burgosu zavlačuje svoj odgovor na angleške predloge in morala se je prirediti angleško-francoska akcija, da bi se izvršil primeren pritisk. Kar se tiče Italije, ima Anglija to sredstvo pritiska v odlaganju uveljavljanja angleško-italijanskega sporazuma, za kar zahteva zadovoljivo ureditev španskega vprašanja. Mussolini, ki je pristal na ta pogoj, ker je verjel v skorajšno zmago generala Francosa, mu baje sedaj ne pripisuje več istega pomena.

Povratak Daladierja v Pariz, kakor tudi Chamberlaina v London oživlja zopet pravico o raznih vprašanjih mednarodne politike. Komuniste zunanji ministrstva ki je bil objavljen te dni in ki demantira vesti o dozdnevni francoski intervenciji v Španiji, je pokazal, kolik pomen pripisuje debati o državljanski vojni na Pirenejskem polotoku. Dočim je poteklo že pet tednov, odkar je bil predložen angleški načrt o umiku prostovoljcev obema vojskujočima se strankama, in Francova vlada nanj še vedno ni odgovorila. Se v pariški javnosti kažejo znaki nestrpnosti, ki bo mogla imeti za posledico kako diplomatsko akcijo. Pri tem seveda poudarjajo, da nima Francija, pač pa Anglija dolž-

nost podvzeti pri vladi generala Francosa nove korake, ker je bila pač angleška vlada pooblaščenca, da izvrši sklepe odbora za neumeševanje.

Kot posebnost neumestnosti smatrajo očiitek Franciji, da izvaža v republikansko Španijo žito, kar ta izvoz ni prepovedan z nobeno pogodbeno obveznostjo in ker je izvoz žita iz Francije zaradi presežka letine popolnoma naraven. »Intransigence« ki se je vedno zavzemal za razširjenje odnosov med Parizom in Rimom, piše, da se je vsa kampanja pričela samo zaradi tega, da bi se napravila javnosti v Italiji razumljiva počasnost Francovih operacij s trditvijo, da bi že davno zmagal, če bi ne podpirala republikancev Francija. Ta argument pa ni posebno spreten, meni omejen list, ker bi dokazoval, da so Francozi spoštovanja vredni nasprotnik, če se jim posreči z nekaj dobavljenimi strojnimi in kakimi 8000 prostovoljci preprečiti že davno napovedano zmago ali pa jo vsaj zavleči. V ostalem je ta argument napačen, kajti italijanska vlada ve, da objavlja komunistična »Humanite« vsak dan ostre napade proti strogi zatvoritvi meje na Pirenejih.

Konference v Parizu in Londonu

PARIZ, 11. avg. v. Dejstvo, da sta angleški min. predsednik Chamberlain in min. predsednik Daladier istočasno prekinila svoj oddih, tolmačijo pariški tisk kot znamenje, da se je mednarodni položaj poslabšal. Daladier je moral po svojem povratku v tork opraviti veliko delo. Razpravljal je z zunanjim ministrom Bonnetom o mednarodnem položaju, nato s finančnim ministrom Marchandeauom o oslavitvi franka na mednarodnem trgu, z ministrom za delo Ramadierom o stavki pristaniških delavcev v Marseillu in končno z zastopniki vojnega ministrstva. Včeraj je obiskal ministrskega predsednika zunanjji minister Bonnet in ga informiral

o trenutnem stanju rusko-japonske napetosti, pri čemer sta oba izčrpno proučila morebitne posledice za Francijo. Daladier je nato sprejel še bivšega mornariškega ministra Pietrija.

Ko se je Bonnet vrnil na Quai d'Orsay, ga je obiskal poljski poslanik, ki ga je obvestil o nedavnem dogodku, ko so češko-slovaška letala preletela poljsko ozemlje, nato pa raztolmačil Bonnetu še osnove poljsko-češko-slovaškega razmerja. Pri tej priliki je poljski diplomat obrazložil želje svoje vlade glede rešitve narodnostnega vprašanja, predvsem poljskega na Češko-slovaškem. Nazadnje je zunanji minister Bonnet sprejel še predsednika zunanje-političnega odbora poslanske zbornice Mistlerja, s katerim je razpravljal o vseh prečitih glavnih političnih vprašanjih.

Utrditev ruske zapadne meje

MOSKVA, 11. avg. o. Listi poročajo, da so bile te dni dograjene velike ruske trdnjave vzdolž vse zapadne meje. Rusko »Maginotovo« linijo so gradili celih 7 let. Vsa dela so bila izvršena v najstrožji tajnosti. Kjer je bilo potrebno, so oblasti evakuirale cele vasi in prebivalstvo preselile v notranjost dežele, kjer so jim zgradili nove naselbine. Utrdbe so bile zgrajene vzdolž vse meje v širini 50 km in predstavljajo prav za prav dva silna trdnjavsko pasova. Posebno skrbno so Rusi utrдили svojo obalo ob Baltičkem morju. Trdnjavi Krasnajaegorsk in Kaporja zlepa ne bo mogla zavzeti nobena sila. Zgrajeni sta tako, da ju ni mogoče razdeljati z granatami največjih ladijskih topov niti z najtežjimi letalskimi bombami. Prav tako močno je bil utrjen tudi zaliv Luga, v katerem so si Rusi ustanovili novo oporišče za svoje vojno brodovje. Na ta način bo Leningrad od morske strani kakor pred leti do dobra zavarovan.

Mariborski tabor odpovedan

Ljubljana, 10. avg. AA. Narodni tabor, sklican za nedeljo 14. avgusta v Mariboru, se ne bo vršil. Zato se prekliče tudi četrtinska voznina na železnicah.

Prirediteljski odbor

Premirje med Rusijo in Japonsko Japonska pristala na ruske predloge — Danes so ustavili sovražnosti

Pariz, 11. avg. AA. Havas poroča iz Moskve: V teku razgovorov med japonskim poslanikom v Moskvi in sovjetskimi komisarjem za zunanje zadeve je Litvinov predlagal japonskemu poslaniku Sigemicu tole:

1. Ustaviitev sovražnosti 11. avgusta opoldne po vzhodnem času, to je ob petih zjutraj po moskovskem času.
2. Sovjetske in japonske čete ostanejo na postojankah, ki so jih zavzele do 10. avgusta.
3. Posebna komisija, sestavljena iz dveh sovjetskih zastopnikov, enega japonskega in enega mandžurskega zastopnika bo ugotovila mejo v spornih krajih. Če se komisija ne zedini, pride sporno vprašanje pred arbitražo, kjer se bosta sporazumeli obe pogodbenici.

4. Ta odbor bo deloval na podlagi zemljevidov in pogodb, ki so jih podpisali pooblašeni zastopniki Rusije in Kitajske. Japonski poslanik Sigemicu je pristal na prvi dve točki predloga, zavrnil je pa arbitražo. Litvinov ni vztrajal na tretji točki svojih predlogov in je vzel na znanje pripombe japonskega poslanika.

Sigemicu je predlagal naj se odbor posluži tudi dokumentov, ki jih imata Japonska in Mandžurija in ki niso znani sovjetski vladi.

Pred končnim sestankom na predloge sovjetskega komisarja Litvinova, je japonski poslanik izjavil, da bo s temi predlogi seznanil svojo vlado.

Tokio, 11. avgusta. AA. Uradno poročajo, da je Litvinov pristal na Sigemicove

predloge in da bodo danes sestavili dokončno besedilo dogovora o premirju.

Odvem v Londonu

London, 11. avgusta. Z. Sklenitev premirja med Rusijo in Japonsko je izzvala v Londonu veliko senzacijo. Listi objavljajo vesti o sklenitvi premirja na najvidnejših mestih in izražajo v svojih komentarjih veliko olajšanje, ki utegne nastati v mednarodni napetosti zadnjih dni. V londonskih krogih je vest o premirju toliko bolj presenetljiva, ker so računali z nadaljnjo poselitvijo položaja. Vendar pa tudi sedaj naglašajo, da s tem še niso odstranjene vse težave, in lahko vsak čas pride do obnove sovražnosti. Izgleda pa, da so Japonci pripravljeni popuščati in ugoditi ruskim zahtevam, ker se zavedajo, kako dalekosežne posledice bi utegnili roditi spopad z Rusijo.

Rusija se mrzlično oborožuje

Moskva, 11. avgusta. Z. V vrhovnem svetu unije se je danes pričela proračunska debata. Komisar za finančne zadeve je podal pri tej priliki obširen ekspozé, v katerem je naglasil, da gre polovica proračuna v oboroževalne namene. Krediti za industrijo, ki služi oboroževanju, so povišani od 26 na 37 milijard rubljev ter znašajo sedaj 40 odstotkov celokupnega proračuna. Za mornarico in vojsko je predvidenih razen tega še 20 milijard, kar predstavlja napram letu 1936 povišanje za 100, napram letu 1935 pa za 300 odstotkov.

Nemčija in Japonska

Nemčija bi Japonske v primeru vojne z Rusijo ne podpirala samo moralno

Tokio, 11. avg. b. V tukajšnjih političnih krogih živahno razpravljajo o poročilu, ki ga je objavil list »Asahue« iz Berlina o pomenu razgovora japonskega poslanika z nemškim zunanjim ministrom Ribbentropom, ki je trajal nad tri ure. Ribbentrop je japonskemu diplomatu baje izjavil, da bi bile simpatije Nemčije v primeru resnega konflikta z Rusijo na japonski strani. List tolmači to izjavo tako, da bi Nemčija v primeru vojne podprla Japonsko ne le moralno, temveč tudi drugače. Razgovor japonskega poslanika z Ribbentropom se je sukal okoli tega konkretnega vprašanja, v japonskih političnih krogih pa so navzile temu slej ko prej skentični glede podpore od zunaj in zato ne kažejo prevelikega navdušenja, da bi se z Rusijo zapletli v resen spor.

Razširjenje mobilizacije na Japonskem

Tokio, 11. avg. AA. Vrhovni vojni svet ki se je včeraj sestal pod predsedstvom kneza Konoja, je sklenil, da stopita čl. 5 in 21 zakona o mobilizaciji takoj v veljavo. Ta dva člena odredjata mobilizacijo dijakov medicine in omejitve števila dijakov na tehniških in rudarskih fakultetah v interesu mobilizacije.

Mobilizacija dveh letnikov v Rusiji

Helsinki, 11. avg. AA. Kakor poročajo ruski listi, pričakujejo v Rusiji mobilizacijo letnikov 1917 in 1918. Moskovska garnizija, ki šteje normalno 110.000 mož, nima danes niti 40.000 vojakov, ker so ostale poslali na Daljni vzhod.

Zenske v ruski vojski

Tokio, 11. avgusta. AA. Agencija Domej poroča s sovjetsko-korejske meje, da se v prvih vrstah sovjetskih oddelkov bori tudi mnogo žensk. To dokazuje okolščina, da so Japonci našli po bojih pri Čankufengu med padlimi Rusi tudi mnogo mrtvih žensk, oblačeni v vojaške uniforme.

Sporazum o ustavitvi sovražnosti?

Moskva, 11. avg. AA. Japonski odpravnik Sigemicu se je včeraj sestel z Litvinovom. Govorila sta tri ure. O njunem sestanku ni izšlo uradno poročilo, vendar pa mislijo, da sta govorila o možnostih za mirno ureditev japonsko-ruskega spora. Kakor se je zvedelo, sta se popolnoma sporazumela in bi se sovražnosti imele ustaviti 11. avgusta ob 12. po vzhodnem času. Japonski oddelki bi se imeli umakniti en kilometer od postojank, ki so jih zavzemali opoldne med 10. in 11. avgustom. Ko se japonske

čete umaknejo, se bodo sestale vojaške osebnosti obeh strank, da se na mestu pogovore o končni likvidaciji obmejnega spora.

Ruski vpad na mandžurska tla

Moskva, 11. avg. AA. V zvezi z včerajšnjim uradnim poročilom o dogodkih na rusko-japonski meji govorijo, da so ruski oddelki včeraj prvič, odkar je nastal konflikt, vdrli na mandžurska tla in potisnili japonske čete za svojih 3000 m nazaj. Nizje vrhove Čangkungfanga drže še vedno Japonci. Topniški dvoboj se nadaljuje na vsej fronti.

Veliki manevri ruske vojske

Tallin, 11. avg. AA. Blizu Narve se vrše ob vsej rusko-estonski meji veliki manevri ruske vojske. V Narvi se čuje bobnenje topov.

Utrjevanje nemške meje na zapadu

Pariz, 11. avgusta. o. Agencija Fournier objavlja vest iz Berlina, da so prejeli lastniki tovornih avtomobilov poziv na sestanek, ki bo nocoj v Berlinu. Kolikor je bilo mogoče zvedeti, pravi list, bodo od lastnikov avtomobilov zahtevali, naj nemudoma dajo večje število svojih voz na razpolago vojaškim oblastem. Vojaške oblasti bodo razpolagale s temi vozovi 3 mesece in jih bodo uporabljale za prevažanje gradbenega materiala pri trdnjavskih delih na zapadni meji.

Odstop tržaškega župana

Trst, 11. avg. h. Tržaški župan Henrik Salem je podal ostavko. Začasno vodstvo županiških poslov je bilo poverjeno podžupanu Marguzzu. Salem je židovskega rodu, toda krščen, njegova soproga je pa rojena Guttman iz znane veleindustrijske rodbine.

Uvoz živine v Italijo ukinjen

Rim, 11. avg. o. Ministrstvu za finance in za zunanjo trgovino sta izdali odredbo, po kateri se ukine do decembra ves uvoz živine v Italijo.

Katastrofalen požar

Varšava, 11. avgusta. AA. V Losici na Poljskem je izbruhnil silovit požar, ki je uničil nad sto poslopij. Požar je nastal vsled defekta v motorju mlatilnice. Iz istega razloga je izbruhnil požar tudi v sosedni vasi, kjer je uničil 10 hiš.

Horthyjev obisk v Nemčiji

LONDON, 11. avg. e. Kakor poroča budimpeštanski dopisnik »Daily Telegrapha«, bo nemški kancelar Hitler podal ob priliki obiska madžarskega regenta Horthyja svojo izjavo o spoštovanju sedanje madžarske meje. Podal bo ponovno obljubo, kakor jo je ob priliki svojega obiska v Rimu glede meje na Brennerju. Nemška obljuba Madžarski bo podana na podlagi izjave Madžarske, da se odreka svojim aspiracijam na Gradiščanskem.

VARŠAVA, 11. avg. AA. V zvezi s skorajšnjim obiskom madžarskega regenta Horthyja v Nemčiji piše agencija »Pat«, da ne bo ob tej priliki podpisan nikak nov političen sporazum, ker prijateljski in prišrčni odnosi z osjo Rim-Berlin ne potrebujejo nikakih sprememb.

Duff Cooper v Gdyniji in Gdansk

VARŠAVA, 11. avg. AA. Med svojim bivanjem v Gdyniji si je prvi lord admirallite Duff Cooper ogledal v spremstvu poljskega zunanjega ministra pristanišče. Včeraj pa je prišel v Gdansk, kjer je ob 10.30 obiskal predsednika senata Greisera, ki mu je popoldne vrnil obisk. Zvečer mu je Greiser priredil večerjo.

Mednarodna podunavska komisija v Beogradu

BEograd, 11. avg. e. Mednarodna podunavska komisija se bo preselila z Dunaja v Beograd ter je najela za svoje potrebe prostore v novi palači na vogalu Terazij in ulice kralja Aleksandra.

Čsl. poslanik pri ministru za pošte

BEograd, 11. avg. AA. Češko-slovaški poslanik dr. Lipa je včeraj obiskal ministra za pošte Vojka Cvrkiča.

Bolgarski izletniki v Rumuniji

Beograd, 11. avg. e. Nocoj je potovalo skozi Beograd nad 100 bolgarskih izletnikov, ki so namenjeni v rumunski Banat, kjer bodo prisostvovali svečanosti ob 200-letnici naselitve bolgarskih kolonistov v ta mošnjihi kraji. Z njimi potuje tudi znano pevsko društvo »Guslac«.

Vikar patriarha Gavriila

Beograd, 11. avg. e. Za vikarja patriarha srbske pravoslavne cerkve je imenovan novoposvečeni episkop Nikola Jokanović z naslovom episkop budimljanski.

Odlikovanje

Beograd, 11. avg. e. Odlikovan je z redom sv. Save 3. stopnje dr. Robert Ogorutz, sodnik apelacijskega sodišča v Ljub-

Nemčija nakupuje živila v Kanadi

Pariz, 11. avg. h. Iz Otave poročajo, da je Nemčija v Kanadi nakupila velike množine žita, 25 tovornih parnikov, natovorjenih s koruzo, je že na poti v Nemčijo. Razen tega je baje Nemčija nakupila tudi velike zaloge moke in lesa.

Petrolejski vod iz Lispeja v Budimpešto

BUDIMPESTA, 11. avg. w. Kakor poročajo večerni listi, je ameriška družba Euro-Gasco sklenila glede na izdatne vrlece nafte v jugozapadni Madžarski, da bo položila iz Lispeja do Budimpešte direktno dovodno cev in tako dovajala nafto v rafinerije v Budimpešti. Gradbeni stroški

Velika razstava oblačilne stroke na Jesenicah

Lep napredek krojačev in krojačic — Razstava bi delala čast tudi večjemu mestu

Jesenice, 10. avgusta
Združenje krojačev in krojačic za srez Radovljico je priredilo veliko razstavo izdelkov oblačilne stroke v prostorih osnovne šole na Jesenicah. Pred otvoritvijo razstave se je vršila slavnostna skupščina Združenja obrtnikov, kateri je predsedoval stari bорец za obrtniške pravice g. Gogaša Ivan z Jesenic. Skupščina se je udeležilo 235 obrtnikov iz vsega okraja, navzočni pa so bili tudi zastopniki obrtniških organizacij iz Maribora, Celja, Litije, Logatca, Ljutjane, Kranja, Tržica in drugod.

Razstava je lepo in pregledno urejena v risalnici osnovne šole in v sedmih šolskih razredih.
Pri vrodu na razstavne prostore, vzbujajo veliko pozornost velika, krasna slika, ki jo je napravil umetnik g. Bokal Stane z Jesenic. Na sliki je brhka Gorenjka v narodni noši in ima napis: »Delu v čast in narodu v ponos«. Ob robu slike so naslikani najlepši kraji Gorenjske, kot Sv. Janez ob Bohinjskem jezeru, kraljevski grad Svobor na Bledu, Radovljica, zelena Gola in mogočni Jalovec.

Na razstavi je lepo in pregledno urejeno vse, kar potrebuje sodobna krojaška obrt in to od igle, preko modnih slik, vzorcev, risb, strokovnih knjig do najnovejših šivalnih strojev. Razstava je prekosila vsa pričakovanja. Z njo je nazorno podan velik napredek naših krojačev in krojačic, ki s svojimi brezhibno izvršenimi izdelki lahko zadovolje še tako razvajene odjemalce.

Razstavilo je 90 metrov in mojstrie ter 74 vajenk in vajencev iz celotga sreza. Zastopane so bile tudi vse vasi iz skrajnih koncev Gorenjske.

Razstava nudi pravo bogastvo naših obati

in prijetno pašo za oči. Na njej vidiš vse, kar se potrebuje pri oblačenju, od perila, spalnih in delavnih oblačil do toplih površnikov in usnenih suknjičev ter od narodnih noš z lepimi gorenjskimi avbami do elegantnih plesnih oblek in oblek za neveste. Veliko pozornost vzbujajo lepe zlati, timi nitkami vezene avbe ter bluze z vezanimi v narodnih motivih. Zelo prijetno učinkujejo razstavni predmeti naših vajenk in vajencev, bodočih mojstrie in mojstrov, ki so s svojim lepo izdelanim perilom, oblekami in risbami napolnili dvorano.

Razstavo je prvi dan posetilo 1.200, prve tri dni pa okoli 2.000 oseb. Med posetniki smo opazili člana upravnega sveta K.I.D. gospoda Josipa Pfeifferja iz Celja, generalnega ravnanja K.I.D. gospoda Karola Noota, sreskega načelnika gospoda dr. Ivana Vrečarja, mestnega župnika duha svetnika g. Kastelica, jeseniškega župana g. Markeža, župana iz Leece g. Pavla Olipa in druge vidne osebnosti iz gorenjskega javnega in kulturnega življenja. Minister n. r. in sreški poslanec g. Ivan Mohorič je pismeno čestital razstavljalcem in objubil, da bo obiskal razstavo.

Razstava je odlično organizirana in dela čast organizatorjem, ki so v njo vložili veliko dela.

Za zabavo sodbi reproducirana glasba. Razstava je odprta do 16. avgusta t. l.

Borzna poročila

Curia, 11. avgusta. Beograd 10.—, Pariz 11.92, London 21.33, New York 436.575, Bruselj 73.60, MBan 22.975, Amsterdam 238.15, Berlin 176.20, Duna 33.—, Praga 11.02, Budimpešta 82.50, Bistrička 34.11.

Kaznivo pobijanje brezposelnosti

Delavec Jože Grojzdek, ki je v zaporu obupal in skočil skozi okno, — pred sodniki na nosilnici

Ljubljana, 11. avgusta

Z originalnim zagovorom se je branil več raj pred sodniki malega senata posestnik v Ponikvah Janez Otoničar. Njega in soobtoženca tesača Ludvika Stritofa iz Cajnarja ter tesarja Franca Cimpermana je obtožnica dolžila prevare po § 340 k. z. Ta paragraf pravi, da se kaznuje z robijo do deset let in v denarju, kadar uniči, poškoduje ali prikrade zavarovano stvar z namenom, da bi dobil od zavarovalatelja zavarovalnino. Predsednik senata je bil s. o. s. Fran Oronž, prisodnik pa sodnika okrožnega sodišča g. Javoršek in Gorenčan. Obtožnico je zastopal dr. Pompe, Otoničarja je branil dr. Tomšič, Stritofa in Cimpermana pa dr. Krapiš.

Obtoženci so priznali, da so 31. maja v Ponikvah uničili zavarovano žago. Otoničar je bil solastnik te žage in je nagovoril Cimpermana, naj jo zažge. Cimperman ni sam storil tega, temveč je nagovoril Stritofa, ki je žago res zažgal. Žaga je pogorela do tal. Zavarovana je bila za 20.000 din.

Otoničar je na dolgo razkladal, da je bila žaga stara in nerabna, solastniki pa niso privolili, da bi žago podrl in zgradil novo. Zato je Otoničar nemilo požigal. Ni imel namena oškodovati zavarovalnice, temveč je imel dober namen pobijati brezposelnost. Zgradil bi novo žago, ki bi bila sposobna za večje obratovanje in zaposlil bi lahko več brezposelnih tesačev in žagarjev. Cimperman je priznal, da je po naročilu Ludvika Stritofa žago zažgal. Cimperman je bil osumljen, da je bil požigalec pri nekaterih prejšnjih požarih v Ponikvah. Orožniki so vodili preiskavo tudi v tej smeri, a preiskava v tej smeri ni imela uspeha.

Branila sta trdila, da obtoženci ne morejo biti krivi v smislu § 340 k. z., češ da gre kvečjemu za poškodovanje tuje lastnine, tak delikt pa more biti predmet obtožbe le na predlog za kazenski pregon od strani oškodovanca.

Senat je razsodil, da so vsi trije obtoženci krivi po obtožbi. Otoničar je bil obsojen na 6 mesecev strogega zapora in na 2000 din denarne kazni. Placati mora tudi 500 din povprečnice. Stritof je bil obsojen na 5 mesecev strogega zapora in na 240 din

denarne kazni. Cimperman pa na 8 mesecev strogega zapora in na 240 din denarne kazni. Cimperman je kazen takoj sprejel, prosil pa je za odlog nastopa kazni. Njegov prošnjo so uslišali. Otoničar in Stritof sta si pridržala rok za premislek.

V JETNIŠNICI JE OBUPAL

Brezposelnega delavca Jožeta Grojzdeka iz Bitič pri Litiži sta dva kaznjena priselila iz jetnišnice na nosilnici pred sodnike malega senata. Grojzdek je bil pred meseci aretiran na ovadbo prodajalca kruha Antona Zalarja iz Litiže. Obtožnica dolži Grojzdeka, da je 9. maja pod Vačami napadel Zalarja, zahteval od njega denar in mu zagrozil, da bo takoj mrl, če ne dobi denarja. Zalar je imel kolo in je pobegnil. Dne 10. maja pa je Grojzdek zahrbtno novič napadel Zalarja s kolom. Odnesele je samo kruha v vrednosti 10 din. Državni tožilec je zahteval kaznovanje zaradi zločinstva razbojništva po § 326 k. z., po katerem se razbojnik kaznuje z robijo do petih let.

Med tem ko je čakal na razpravo, je Grojzdek v jetnišnici obupal. Skočil je s tretjega nadstropja v dvorišče jetnišnice. Ubil se ni, pač pa si je zlomil nogo v kolku. Se vedno jo ima vso v mavcu, zato so ga morali prinesiti iz jetnišnice na nosilnici. Razen tega je bil Grojzdek videti nekam zmešan. Težko se je zagovarjal, ker se mu je jezik zatikal. Najbrž se je tudi njegovi živci niso v redu, kajti jezik se več ne pokorava njegovi volji in mu neprestano sili iz ust. Zdravnik je dal Grojzduko leseno palčico, s katero si jezik tlači nazaj v ustno votlino. Smilil se nam je. Med zasliševanjem je jokal kakor otrok in trdil, da je nedolžen. Priznal je, da sta se z Zalarjem nekaj sprla, zanikal pa je, da bi Zalarja hotel oropati.

Glavna obremenilna priča Zalar Anton ni prišel ob pravem času k razpravi. Brez njega je senat sklenil, da se razprava proti Grojzduko preloži in da se spopolni dokazno gradivo. Po izjavi neke ženske Zalarju ni dala dosti vere. Branilec dr. Zupanič je tudi predlagal, naj Grojzdeka preišče psihiater, ker vse kaže na to, da možakar ni čisto pri pravi pameti.

Človekoljubno delo gasilcev

Novo mesto, 10. avgusta

Obupnim tožbam, ki prihajajo zaradi prevleke suše in vročine iz Bele Krajine, so se pridružile še tožbe prebivalstva iz naše Suhe Krajine, kjer so zaradi velike suše ravno tako uničeni kakor v Beli Krajini vsi poljski prideški, kakor tudi travniki. Vodnjaki pa so spričo velike suše popolnoma izsušeni. Zaradi tega trpi ljudje in živina. Da se prebivalstvu vsaj delno pomaga, je novomeška gasilska župa za torek 9. t. m. pozvala vse v župi včlanjene gasilске čete, da se udeležijo pomožne akcije v Suhi Krajini. Na ta poziv je bilo v torek zbranih v Ambrusu 11 gasilskih čet z nad 100 možmi, devetimi motorkami, ki so črpale vodo iz izvira Globočca. Čevi so bile napeljavane v dolžini 4000 m. Po teh se je dovajala voda v pripravljene kadi, od tu pa v vasko vodnjake. Novomeška gasilska četa je s svojim avtomobilom pripeljala bencin za vse sodelujoče motorne črpalke. Tudi za prehrano gasilcev je bilo deloma preskrbljeno. V ta namen je banška uprava nakazala župi 1500 din. Gasilci so bili zaposleni od ranega jutra do večera.

S pitno vodo so naši vrli gasilci zaenkrat preskrbeli 12 vasi. Mali in Veliki Koren, Kal, Ambrus, Kamni vrh, Brezov dol, Princ vas, Bakerc, Višnje, Višev, Retje in Zvirče. Vse čete, ki so sodelovale pri tej akciji, so bile podrejene našemu vodstvu, ki mu je stal na čelo poštvovalni župni starešina šolski upravitelj iz Brusnice g. Marinc, ki je vodil to veliko pomožno akcijo osebno. Sodelovale pa so sledeče gasilske čete: Novo mesto, Valta vas, Šmilh, Šmilh pri Žužemberku, Žužemberk, Zvirče, Zagradec, Korin, Ambrus, Dvor in Sela Šumberk. Po mnenju vasčanov bi bila slika na akcija mnogo bolj uspešna in združena z manjšimi stroški tudi v Beli Krajini, kjer vasčanom dovažajo vodo avtomobilske cisterne ljubljanske mestne občine. Ta način preskrbe z vodo je zamuden in v vsakem pogledu manj uspešen. Tudi v Beli Krajini bi bila priporočljiva ta metoda preskrbe vasi z vodo. Seveda pri tem je vse odvisno od dobrih motornih črpalk in vodnih ceví.

Uboj v silobranu

Semič, 10. avgusta

Vas Krupa pri Semiču je znana kot mirna, toda pri nas je že tako, da se povsod najde razgraj, ki mu ne da žilica miru. Tudi v Krupi je večkrat nadlegoval sosede Ivan Ivanšek. S sosedo Stravso je živel v dirjem zakonu že več let. Mož je star 30 let. Na domu pri njegovem bratu Jožetu je večkrat kaj izginilo. Nedavno je moral Jože k volkam in da bi imela njegova žena pred bratom mir, je prošil svojega svaka Avgusta Muca iz Primostka naj jo vzame v zaščito, če bi bilo treba. To pa bratu Ivanu ni bilo po volji in večkrat je rohnel, češ da v njegovi hiši ne bodo gospodarili privrandanci.

Tudi v ponedeljek zvečer je začel besneti. Z nočem v roki je lovil po dvorišču bratovo ženo. Ta čas je pa prignala ženin brat s paše živino in takoj je priskočil na pomoč sestrí, toda Ivanšek je bil močnejši in Muc se je umaknil pred njim v hišo. Ivanšek je planil za njim in zamahnil z nočem proti njemu. Muc se mu je izvil in ga zgrabil za goltenec. Tako sta se nekaj časa ruvala, potem sta pa padla. Muc je zbral v zadnjem hipu še toliko moči, da se je otrešal Ivanskega in zbežal v vežo. Ivanšek je planil za njim vihteč nož v roki.

V veži je Muc pogrebel v kotu ležečo sekíro, se naglo obrnil, zamahnil proti Ivanšku in ga udaril po glavi. Udarce je bil tako silen, da je sekira Ivansku prebila lobanjo in so možgani izstopili. Ivanšek se je zgrudil in bil je pri priči mrtve. Videč

kaj je storil, je odšel Muc sam na orožniško stanoico v Gradac, kjer je svoj zločin odkrito priznal. Orožniki so ga odvedli v sodne zapore v Črnomelj. Ivanska so pa danes pokopali na pokopališču pri Sv. Duhu. Pokojni je imel 7 nezakonskih otrok. Pripomniti moramo, da je njegove tragične smrti precej kriva pijača in slaba vzgoja.

Šola za pletarstvo v Ptuj

Ptuj, 10. avgusta

Vodstvo drž. obrtne šole za pletarstvo obvešča vs. učence, ki bi imeli veselje za uk v pletarstvu, da lahko zaprosijo za sprejem v to šolo. Ta šola ima značaj nepopolne srednje šole z nižjim tečajnim izpitom. Na tem zavodu se usposablja učenci, poleg obče vzgoje tudi teoretično in praktično za pletarske pomočnike. Absolventom vodstvo pomaga po dovršeni učni dobi do zaslužka, ako ne bi mogli izvrševati obrt na svojih domovih.

Na zavodu se podučuje poleg praktičnega pouka v pletarstvu tudi slovenščina, obrtna korespondenca, aritmetika, algebra, geometrija, pripravljalno risanje, lepopisje, kalkulasi, knjigovodstvo, državnozanstvo, higiena, opisna geometrija, strokovno risanje, slovi umetnosti, tehnologija in vrbovništvo.

Učna doba traja tri leta. Šolsko leto se prične 1. septembra. V prvi razred se sprejmejo učenci obojega spola, ki so do vršili vsaj dva razreda srednje ali mešarske šole, oziroma 6 razredov osnovne šole in so stari najmanj 12 let. Prijave kolkovane z 10 din morajo biti vpslane do vključno 3. septembra. Priložiti je: 1. krstni list, 2. zadnje šolsko spričevalo, 3. izjavo staršev (varuha), s katero se zavzamejo, da bodo vzdrževali učenca za časa učne dobe in plačali vse stroške, ki bi nastali vsled predačnega neopravičene izstopa, 4. potrdilo davčne uprave o višini neposrednih davkov roditeljev. Vsak prijavitelj sprejme pisмено rešitev o sprejemu. Stanovanje in hrana se dobi v Ptuj od 200 din nazgor mesečno. Pridnim in podpore potrebnim učencem se o po možnosti preskrbelo podpora za vzdrževanje.

Podrobnejša pojasnila daje vodstvo drž. moške obrtne pletarske šole v Ptuj.

Proslava 30 letnice Narodne strok. zveze

Narodna strokovna zveza proslavi 3. in 4. septembra letos v Ljubljani 30-letnico svojega obstoja. Spored proslave bo naslednji:

V soboto 3. septembra bo ob 15. v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani slavnostni delegatski zbor delegatov podružnic in društev, včlanjenih v NSZ. Isti dan ob 20. bo v dvorani Delavske zbornice akademija in družabni večer s peštrm in izbranim sporedom. Prireditve se bo vršila pri pogrnjenih mizah. Prireditve bo brez vstopnine.

V nedeljo 4. septembra bo ob 10. dopoldne v dvorani Delavske zbornice manifestacijsko zborovanje nacionalnega delavstva, na katerem bosta govorila Rudolf Juvan in dr. Jože Bohinjec. Na tem manifestacijskem zborovanju bodo govorili tudi gostje in zastopniki sorodnih organizacij. Po zborovanju se poklonijo udeleženci spominu Velikega Osvoboditelja kralja Petra I. in položijo na njegov spomenik vence. Ob 13. bo skupno kosilo. V ponedeljek 5. septembra pa bo NSZ organizirala izlete po Gorenjskem.

Za proslavo valda veliko zanimanje. Tudi v naših krajih odzvanja oq of se zbirajo v NSZ, udeležilo v velíkem števílu. Udeležbo so tudi že prišli zastopniki bratake Českoslovaške delavske zveze iz

Praga. Pričakujejo, da bo nacionalna javnost s simpatijami pospravila naše narodno delavstvo in se udeležila njegovih prireditvev.

ŠAH

Turnir za prvenstvo države

V sredo je bilo v Osljaku odigrano drugo kolo nacionalnega amaterskega šahovskega turnirja za državno prvenstvo. Prva sta končala Zagrebčan Avirovič in Somborčan Carev. Zagrebčan je izvedel lep napad, vendar je Carev pozneje pozicijo izenačil in imel celo boljše končice. Partija se je končala remis. Borba med Rabarom in Jonke je bila prekinjena v nekoliko boljši poziciji za Rabara, vendar se zdi, da bo tudi ta končala remis. Novosadčan Rajković, ki je med favoriti turnirja, je po lepi partiji že v 34. potezi zmagal nad Oslječanom Bajerom. Drugi Oslječan Martinč je igral z našim rojakom Lešnikom, ki pa zastopa barve Beograda. Nastala je precej komplikirana partija, ki je bila prekinjena v nekoliko boljši poziciji za Martinč, ki ima kmeta več in celo izgleda, da partijo dobi. Ljubljancin Šiška, je kot črni igral proti Cindriču, ki je otvoril s sicilijanko. Šiška je kmalu prešel v napad in partijo v 36. potezi dobi. Prvak zagrebških Grafičarjev Turk je igral z Bidičem iz Skopja. Čeprav ima kmeta več, kaže, da bo partija remis. Herbatin iz Škobotice je proti Ljubljancu Sikošku otvoril francosko igro in je njegov položaj v končnici, v kateri imata vsak po štiri figure, nekoliko boljši. Oslječan Miller je porazil Spasojevića, prvaka zagrebškega kluba Šuharić je pa v kraljevi indski igri izgubil z Beogražanom Pavlovičem. Bil je sprva v boljšem položaju, zaradi grobe pogreške, je pa izgubil figuro in se je moral vdati. Včeraj dopoldne so bile odigrane prekinjene partije. Rajković je remiziral s Šuharićem, prav tako Lešnik s Cindričem, dočim je bila partija Šiška-Turk znova prekinjena. Šiška ima v končnici lovca in vse kaže, da bo partijo dobi. Prav tako sta prekinila že drugi Jonke in Herbatin. Jonke ima kmeta več.

Po drugem kolu imajo po točko in pol: Rajković, Šuharić, Avirovič, po točko pa Šiška, Rabar, Carev, Sikošek, Miller in Pavlovic.

Strelna zažiga

Maribor, 11. avgusta

Čudno vreme, ki vlada zadnje dni na področju severnega dela naše banovine, je imelo za posledico celo vrsto požarov in drugih nepravil. Ko je v soboto divjalo neurje po vsem Dravskem polju in Slovenskih goricah, je bilo prizadetih devet posestnikov, ki jim je strelna zažgala hiše in gospodarska poslopja. Prav tako pa so bili prizadeti mnogi posestniki v terek, ko je ponovno besnelo hudo neurje v krajih med Mariborom, Ljutomerom in Poljčanami.

Tako je treščilo v gospodarsko poslopje posestnika Franca Kušarja v Spod. Ložnici. Poslopje, v katerem je bilo dva vagona sena, gospodarski stroji in še razni predmeti, je bilo hipoma v plamenih. Kljub prizadevanju domačinov in gasilcev je zgorelo do tal in je škoda nad 60.000 din. — Pri Sv. Ani v Slovenskih goricah je treščilo v domačijo posestnika Simona Kolarja. Gospodarsko in stanovanjsko poslopje sta pogoreli do tal. Škoda znaša 30.000 din. V Slovenskih goricah je povzročilo neurje tudi precejšnjo škodo v sadovnjakih in vinogradih, a na Dravskem polju je koruza na mnogih krajih popolnoma poteptana.

Iz Trbovelj

— Ferijalna kolonija Rdečega križa. Včeraj je odpotovala na Jadran skupina 94 otrok, ki bodo 3 tedne letovali v Trboveljskem domu v Bakru. To je ena največjih otroških kolonij, kar jih je doslej letovalo na morju iz rudarskih revirjev. Vodi jo predsednik Rdečega križa, učitelj g. Karel Omerzu. Prispevali so Rdeči križ Trbovlje in Hraštnik za 28 otrok. Bratovska skladnica Laško za 13 otrok. Kolo jugoslovenskih sester v Trbovljah za 18 otrok in cementarna Trbovlje za 35 otrok.

— Prireditve. Mladici. Tukajšnje izobraževalno društvo »Mladice« se pridno udeležuje. Ne mine mesec, da bi ne imelo kakke večje ali manjše kulturne prireditve. Zlasti pa pridno prireja takozvane referatne večere, kjer podajajo posamezni funkcionarji svoje misli in ideje za dvig prosvete med ljudstvom. Te večere ima večina v telovadnici meštanske šole, ki je tudi najbolj prikladna za tovrstne prireditve. V petek, 12. avgusta ob 8. uri zvečer bo zopet tak referatni večer z zelo peštrm sporedom. Vsebinsko bo združeno s proslavo 20-letnice obstoja naše države. Na sporedu so naslednje točke referatov: Franc Kozar: Ob dejstvu 20-letnice obstoja Jugoslavije; E. Planinšek: Manjšinski vprašanje v Jugoslaviji; J. Dolinšek: Zgodovinski pomen obstoja Jugoslavije; Franc Kozar: Pokojnemu kurjaču (pesem); Z. Miklavčič: Dva soneta; M. Meterečeva: Umetnost v gotiki dobi (študija); H. Slokan: Dopinos k trboveljski kroniki do leta 1850; M. Borsova: Sodobna žena; Z. Miklavčič: Duh v mraku. Prireditve utegne biti po svojevrstni zamisli nadvse zanimiva, zato se občinstvo vabi, da se je udeleži.

— Trboveljski slavlíki polote te dni na Gorenjsko na kratek oddih, vmes pa bodo zapeli za kratek čas v nekaterih krajih na Gorenjskem, kamor jih je prebivalstvo povabilo. Nastanili se bodo v Škofji Loki, od koder bodo napravili več izletov po Gorenjski. Tako bodo nastopili 16. avgusta v Sokolskem domu na Bledu, 13. avgusta zvečer pa v Krekovem domu na Jesenicah, v Kranjski gorí in na Dobjem bodo gostovali 14. avgusta, na praznik 15. avgusta pa bodo gostje železničarskega mladinskega doma v Gozdju-Martuljku, 19. avg. pa nastopijo v Škofji Loki v šoli. Številnim gostom - letovničarjem, ki so letos napolnili vsak koteček na Gorenjskem, se bo nudila lepa prilika, da se seznanijo z našo lepo narodo in umetno pesnijo, ki jo tako dovršeno podajajo Trboveljski slavlíki pod spretim vodstvom dirigenta g. Avgusta Suljiga. S tem bodo poslušali pomagali tem malim rudarskim pevčicam, da si privoščijo nekaj dni prijetnega oddiha v zdravem ozračju naše divne Gorenjske. — Ves inventar, kuhinjsko posodo in druge potrebščine je dal slavlíkom brezplačno na razpolago Jugoslovenski ferijalni savez v Beogradu, ki mu je zato Slavlíček zelo hvaležen.

Iz Celja

— Sarajevska Slavija ha gostovala 16. t. m. v Celju. Vodstvo SK Celja je povabilo kompletno higno enastorico SK Slavija iz Sarajeva, ki bo igrala v nedeljo 14. t. m. v Zagrebu državno prvenstvo tekmo s Hasikom, za ponedeljek 15. t. m. v Celje. Gostje so včeraj popokhne brajavo sporočili svoj prihod v Celje. Nogometna tekma med sarajevsko Slavijo in SK Celjem se bo pričela v ponedeljek 15. t. m. ob 16.30 na celjski Glaziji. Gostje bodo nastopili v kompletni postavi. V moštvo bo igral tudi bivši igralec SK Celja Riko Presinger, ki služi sedaj v Sarajevu vojaški rok. Moštvo SK Celja bo nastopilo v svoji najmočnejši postavi. Celju se torej obeta izreden sportni užitek, saj razen SK Ljubljane v Celju še ni gostoval noben klub državne lige. Za gostovanje sarajevske Slavije vlada v Celju že sedaj izredno živahno zanimanje.

— V celjski bolnici je umrl v sredo 36-letni dminar Josip Vrečko s Ponikve.

— Neureta ne počiva. V soboto je padel 17-letni delavec Franc Arčan iz Zatreja pri Škofji vasi pri delu in si zlomil desno roko. V Črnomlju pri St. Juriju ob juž. žel. je pri mladiču udaril 22-letnega dminarja Marzina Kumpergerja in mu zlomil desno roko nad zapestjem. Te dni je našel 26-letni dminar Avgust Novak iz Stopnika pri Vranjskem dinamitno patrono in ravnal z njo tako neprevidno, da je eksplodirala in mu raznesla desno roko. V terek se je ponorešil v kamnolomu 32-letni posestnikov sin Anton Slomšek iz Podgorja pri St. Juriju ob juž. žel. Pri delu ga je zasulo, pri čemer si je zlomil levo roko v ramenu. Istega dne se je ponesrečila 26-letna posestnica Ana Kilarjeva s Svetja nad Celjem. Med vožnjo s kolesom je zadel z vso silo v neko drevo in si zlomila levo ključnico. V noči od ponedeljka na torek je zorela hiša 58-letne posestnice Julijane Povalejeve v Bukovju pri Šivnici. Pri gašenju požara in reševanju je dobila hude opekline na levi roki in po vsem telesu. Ponesrečeni se zdravijo v celjski bolnici.

Politični obzornik

Doslednost naših slovenoborcev

Na Jesenicah izhaja listič »Naš kovinar« kot »svobodno glasilo delovnih ljudi«. »Naš kovinar« je hudo samoslovensko usmerjen in piše v duhu dične »Slovenije«. Kljub svojem slovenoborstvu pa verno prepisuje vesti iz srbskih beografskih listov, predvsem iz »Politike«. To zato, »ker se na resničnost naših slovenskih dnevnikov ne moremo zanesiti«, kakor pravi uredništvo lista v svoji listnici. Mi samo beležimo ta primer doslednosti naših jese-niških samoslovencev, ki morajo prepisovati vesti iz srbskih listov, ker ne verujejo nobenemu slovenskemu dnevniku.

Ostri ukrepi nemške vlade

»Volkszeitung« javlja iz Inomosta, da bo tamošnji bogoslovni fakulteti odvzeta pravica javnosti. Je to prvi slučaj, da bo odvzeta pravica javnosti katoliški fakulteti v tretjem rajhu. Nemški katoliški krogi mislijo, da bo s tem odlokom zapечатena usoda te slovite institucije, na kateri je studiral tudi več slovenskih bogoslovcev, posebno pripadnikov jezuitskega reda. V Triru pa je policija prepovedala nadaljnje izhajanje škofijskega lista, ki je bil glasilo Katoliške akcije. Listu očitajo nacistični krogi, da se je bavil s politiko, namesto da bi pisal samo o verskih in cerkvenih stvareh. Z ukinitvijo trierskega »Paulinusblatt« je prenehal izhajati poslednji katoliški list v zapadni Nemčiji.

Pameten pouk

»Naša moč«, ki jo izdaja »Vzajemna zavarovalnica«, objavlja članek »Dvajset let narodne svobode«, v katerem priznava, da je nekaj resnice v trditvi, da »Slovenci nismo pravega smisla za državstvo«, kar je pripisati sto in stoletnemu hlapčevanju pod tujim jarmom. List misli, da najbrže zaradi tega ne znajo mnogi slovenski ljudje razločevati med državo in trenutnimi vladami. Zlo, ki ga en režim povzroči, ljudje kaj radi pripisujejo državi. Res je, da slabe in brezvestne vlade ne morejo v državljanih vzbujati ljubezni do države, ki take vlade trpi. Toda pod takimi vladami ne trpi le državljani, temveč tudi država. Pravi državljani pa tudi takrat ne nehajo ljubiti države, ne, še več ljubezni ji posvečajo, ko jo vidijo trpečo in zaskrbljeno. Vlada je eno in danes je, jutri pa se mora umakniti; država pa je drugo, ne od danes na jutri, temveč že od 20 let in vse dolej, dokler jo bomo znali braniti pred zunanjimi, kakor pred notranjimi sovražniki.«

»Naša moč« tiskajo v Jugoslovenski tiskarni na »Slovenčev« rotaciji.

Krepke besede dalmatinskega prijatelja

Narodni poslanec inž. Manfred Paštrović je napisal v zagrebških »Jugoslovenskih novinah« članek »Med dvema ognjema«, v katerem odločno zavrača večne napade na JNS in njene voditelje. »Tako napadajo prvega podpredsednika JNS g. Jovana Banjanina radi vlad avtoritativnega režima, najsi ni bil nikoli član kakke vlade, niti član takratnega Vrhovnega zakonodajnega sveta, kakor n. pr. zagrebški dr. Dežman, ki se preko svojega »Obzora« neprestano zagajanja v JNS in g. Banjanina. Kar je najbolj smešno je to, da ga napadajo ravno ljudje, ki so bili sami člani avtoritativnih vlad ter v njih vedrili in oblačili. JNS ni domena nikogar in ne pozna nobene osebne politike. Zastopa in brani samo veliko idejo jugoslovenskega nacionalizma, očisteno od krivo postavljenega centralizma. Ofenziva proti JNS je najbolj ostra v tako zvanih prečasnih krajih, kjer se hoče za vsako ceno zadušiti jugoslovenski nacionalizem. Borba, ki jo borijo danes jugoslovenski nacionalisti je težka. Toda spominjajo se še težjih časov, ko se je jugoslovenska misel šele pojavljala. In vendar smo doživeli 1. 1918. Kar je bilo z lažjo rojenega, bo umrlo tudi z njo. Ideje se pobijejo samo z idejami. Laž, podvale, prevare, nemoralna in trgovina ter kupovanje duš so samo prehodni uspehi. Z njimi se lahko kupujejo le ljudje, ki nikdar niso spadali v vrste poštenih jugoslovenskih nacionalistov.«

Beležnica

KOLENDAR

Danes četrtek, 11. avgusta katoličani: Suzana, Tiburcij

DANASŠNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Ples v operi
Kino Union: Moderni Romeo
Kino Slaga: Zakon prerije
Kino Šiška: Sever klike

DESURNE LEKARNE

Danes: Mr. Sušnik, Marijin trg 5, Kuralt, Gospogetska cesta 10, Bohinec ded., Cesta 29. oktobra 31.

Izpod sita

Ako mora telefonski naročnik za telefon plačevati redno velike in poštene denarje, Srednjeevropec misli, da bi imel tudi pravico zahtevati, da njegov telefon brezhibno deluje. Srednjeevropec tudi najbrž misli, da nekoga lahko sodno toži, če pogodnik ne drži pogodbe in ne dobavlja pogojenega, četudi je to samo človeški telefonski glas. Izvzeti so navedno v pogodbah nastopi »višje sile«, katere sodišča ne preganjajo.

Ta Srednjeevropec napak misli, če tako misli, ali pa slovenska metropola ni v srednji Evropi — z izjemo »Metropolis«. Najemnik telefona v Ljubljani namreč ni Srednjeevropec in zato nima nobenega vzklita. To se pravi, ima ga — v gluh telefon! Če telefon v četrtletju pol časa ne deluje in ima naročnik škodo v žepu in na zdravju, ko se mu ziva žolč ob gluhem telefonu, to telefonske d. d. ni ne briga in naročnik mora odrahtati za svojo nemo ali kvečjemu breščeno zabavo do pare vso predpisano najemnino in sicer vnaprej, če ne, mu telefon vzamejo.

Če je telefon pokvarjen, se obrnemo po navodilu »Telefonskega imenika« na št. 8, od tam na št. 44-13, potem na 44-12 in na 44-11. Seveda bi kaj bilo, če bi ne bil pokvarjen telefon in zato ko tužno vest nese-mo peš na te številke. Blagor nam, kdor ima kolo! S prav vladnimi odgovori in odločnimi »takoj« ti popravijo napako v treh dneh — če jo najdejo in če si dober pešec in »sitnež«. Centrala te pokliče: halo, v redu, in oddašne se. Drugo dopoldne ali kadar hočeš telefonirati, lahko začneš znova in tako dalje leto in dan. Na centrali obžalujejo, da si pač daleč iz mesta in ne kar v centrali ter se zato velikokrat »zamede« ali »zmede« tiste čudovite pred-potopna štrna žic na drogovih ob cestah. Če je kje kaka slovenskih fantov ali protijantov prireditelj, se vse štrne zmešajo, če vleče burja ali kakršnokoli pasme sapa ali dežuje, kaj šele, če sneži, se zopet telefonske štrne zmešajo — skratka, neprestano se jim mešajo: o pustu in postu, v pasjih in nepasjih dneh, ob prireditvah in neprireditvah. Kaj je prav za prav? Obžalujemo, to je »višja sila«! In zoper to sta tudi oblast in birč muha — izvzeto plačevanje telefonske naročnine, česar nobena višja sila ne more ustaviti.

To je torej tisto — bik zgrabljen za roge — višja sila je, ki trapi telefon. Stalno nastopa ta sila kakor državni gledališki igralci in s svojimi nepretrganimi predstavami v telefon meša štrne naročnikom ter celo sodnje in druge oblastnije nima-jo »pravnege« leka« zoper to nepostavno obrt. Le sem in tje ukani to višjo silo kak naročnik, če jo spazi, kako gre na cvček, tarok ali sladoled in tisti čas zampa kak glas telefonski štrni. Tudi in ravno tega pa telefonira tvoj dvojček, to je tvoj zaplečnik ali sonaročnik, ki so ti ga obesili brez vprašanja na vrat in ki plačuje baje četrtino telefonske naročnine. Ob takih prilikah zastane naročnik tudi njegov možganski aparat, ker valovna dolžina njegove pameti ob nastopu te »druge višje sile« ne dojamne potov astronomskih računov, ki so privedli neko tretjo silo do zaključka, da zaplečnik uživa natančno 25% vseh sladkosti in trpljenja telefonske naprave in da je prvotni naročnik pravilno na tri četrtine podporni član telefonske d. d.

Pošteno bi bilo, ker je tak zaplečnik cel človek in je iz iste sklade — včasih za dva — da plača polovico telefonske cene. Toda kot pomagaj višje sile je ocenjen na 25% denarja in brez debate, ker je tudi to višja sila.

Če hočeš torej v Ljubljani ob določen dnevi in delovni uri nekemu kraj važnega in za gotovo povedati, vzemi brž pot pod nogo, na primer izza Bežigrada na Vič, z legitimacijo v žepu in plačanim obrokom za zavarovanje zoper nezgode. Po zdravni-ka ali na resnično postajo pošlji maraton-skega tekača, ker v telefonu uraduje višja sila — ali pa se preseli v telefonsko centralo.

Tako Srednjeevropec gobezdalo, ne moti nas naročnikov po telefonu. Če kaj hočeš, klič št. 8, pa ti postrežejo z višjo silo, da boš dal mir v vročih pasjih dneh in ti bo dobro na zemlji.

Vsi telefonski sotrpni v tem začaranem risu, naj bi pa ustanovili društvo za pob

Prendis la route — izlet v življenje! Danes ob 19.15 in 21.15 uri veseloigre polna mladostnega humora, vedre zabave, čarobne muzike in petja.

MODERNI ROMEO

KINO UNION, tel. 22-21. Predstavi ob 19.15 in 21.15 uri Originalni govorni in komični Vaso Sabov, da boste v najboljšem razpoloženju uživali čar lepih krajev, po katerih Vas vodi ta film!

DNEVNE VESTI

— Ustanovitev narodnega sanitetnega fonda. V zvezi z delom na povzdigi naše zdravstvene službe v državi je dal načelnik sanitetnega oddelka ministrstva socialne politike in narodnega zdravja dr. Stevan Ivančič novinarjem daljšo izjavo o prizadevanju ministrstva, da se zdravstvena služba v naši državi čim bolj organizira in izpopolni. Po vseh banovinah bodo izdelani načrti in razporedi zdravstvenih ustanov. Posebna pozornost bo posvečena zdravstveni službi na kmetih. Za proučevanje narodnega življenja je ustanovljen poseben odbor, ki se bo zanimal za prehrano, prebivalstva. V njem so zastopani vsa v poštvi prihajajoča ministrstva. V svrhu ukrepov za pravilno zaščito dece bo sklican sestanek vseh zdravnikov, ki se pečajo s tem problemom. V zadevi ureditve naših bolnic so se mudile v inozemstvu posebne komisije, ki so proučile ureditev velikih bolnic. Se letošnjo zimo se bo pričela izgradnja in organizacija vseh državnih bolnic. Pripravljajo se tudi vsi potrebni zakoni, tako zakon o bolnicah, o zaščiti porodnic, dojenčkov, otrok in mladine. Ker so pa za vse to potrebna velika denarna sredstva, je bilo ministrstvu za socialno politiko in narodno zdravje dovoljeno izdati uredbno o narodnem sanitetnem fondu. Ta fond bo omogočil zgraditev in ureditev potrebnih bolnic in raznih zdravstvenih ustanov.

— Italija ustavi uvoz živine. Italija je začela ustavi uvoz živine iz inozemstva. Kaj jo je napotilo k temu koraku ni znano. Italijanski vinogradi so seveda s tem ukrepom zadovoljni. Italijanski žiti poročajo, da bo uvoz živine iz inozemstva preprečen do decembra.

V Ljubljani sedaj odredila gradnjo nove telefonske proge Ptuj—Sv. Urban pri Ptuj—Sv. Boštjan v Slov. goricah—Sv. Anton v Slov. goricah, ki bo dolga 26 km. Prebivalstvu bo tako omogočeno telefoniranje in predaja brzojav pri postah Sv. Urban pri Ptuj, Sv. Boštjan v Slov. goricah, Sv. Anton v Slov. goricah in Sv. Anton v Slov. goricah. Interesanti na teh telefon. skih zvezah so izpolnili od poštnih uravne stavljenice pogoje in so s svojimi obvezami in prispevki omogočili otvoritev navedenih novih telefonskih central. Upamo, da bo delo pri novogradnji, kjer so zaposleni naši domači brezposelni delavci, naglo predovalo. Zelo nestrpno se čakamo na spetka, ko bo glas po telefonu in brzojavu prodri tudi v ta naš prelepi del Sloven. skih goric.

RESTAVRACIJA »MARN«, Rožna dolina, prenovljena in pod novim vodstvom, zopet odprta. Krasen senčnat vrt, 2 prostora za balincaje. Dobra kuhinja in izvrstna pijača. Za obilen obisk se priporoča restavracija.

— V nedeljo bodo vozili vsi vlaki. Današnji listi so priobčili obvestilo železniške direkcije o izostanku nekaterih izletniških vlakov na progi Ljubljana—Jesenice, Ljub. lina—Karlovec s priključnimi programi in Celje—Dravograd—Meža. To obvestilo se razveljavlja. V nedeljo 14. t. m. bodo vozili vsi vlaki kot normalno ob nedeljah in praznikih.

— Služba božja pri Tamarju. Podružnica SPD Rateče-Planica nam sporoča, da bo v ponedeljek 15. t. m. ob 10. služba božja v Marijini kapeli pri Tamarju v Planici.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo spremenljivo oblačno, nestalno vreme s padavinami. Včeraj je deževalo v Ljub. lani, Mariboru, Zagrebu, Beogradu in smo imeli do davi ob 7. v Ljubljani 47,5 mm padavin. Najvišja temperatura je znašala v Splitu in na Rabu 30. v Dubrovniku in Beogradu 27. v Zagrebu in Sarajevu 25. Na Visu 24. v Ljubljani 23,4. v Mariboru 22,4. Davi je kazal barometer v Ljubljani 761,5, temperatura je znašala 16,8.

— 60 dni pijan. Rado Višnovčanin iz vasi Pečine blizu Rume popiva že 60 dni. Sosedje pripravljajo, da začne navadno popivati, ko začne v vasi kuhati takovano dudovačo, sezonsko pijačo, ki jo kmetje kmalu popijejo. Rado je v tem času vsako leto okrog 70 dni nerestano pijan. Popiva tako dolgo, da zmanjka pijače.

— S plinom se je hotela zastrupiti. Včeraj ponoči se je hotela v Zagrebu zastrupiti s plinom hišnica Olga Veleš. Zaprta se je v kuhinjo in odprla plinovod. Ko je sosedom zasmrdelo po plinu so odšli v njeno stanovanje in našli jo nesvetočeno na tleh. Kaj jo je pognalo v obup ni znano.

— Harakiri subotičke bogataše. Znani subotički bogataš veleposvetnik Bela Ungar si je hotel v turek na svojem posestvu v Stari Moravici končati življenje. Razparal si je trebuh in prerezal grlo. Vest o tem je vzbudila v Subotici veliko senzacijo. Ungarjeva rodina ne ve kaj je pognalo gospodarja v obup. V turek se je oddeljal Ungar v Stari Moravici. Tam je odločil kočijaža, češ da ga ne rabi več. To se je zdelo kočijažu čudno in obvestil je upravitelja veleposvetstva. Skupaj sta odšla iskat gospodarja, pa sta ga našla na njivi v mlaki krvi. Bil je še pri zavesti in dehal je, naj ga pustita pri miru, ker hoče umreti, ker življenje zanj nima nobenega pomena več.

— V Dravi so našli utopljeno. Pri vasi Mali Bukovec blizu Ljubljane so našli v torek neznanega utopljeno. Pozneje so spoznali v njem 26-letnega raznašalca peciva iz Strigove Albin Arnoš, ki je utonil med kopanjem že 28. julija.

Iz Ljubljane

— Iz Pogajanja brez konca in kraja. V turek so bila sklicana na magistratu pogajanja med zastopniki pečarskih delavcev in mojstrov. Mojstri se pa te uradne obravnave niso udeležili. Prva obravnava kot poskus poravnave je bila zaradi tega proglašena za končano brez uspeha. — Včeraj dopoldne je bila prva uradna obravnava za podjetje »Alpeko« in njegovo delavstvo. Zastopniki podjetja je izročil predsednik pismeno izjavo, same razprave se pa ni udeležil. Tudi ta obravnava je bila proglašena za neuspešno. Čez teden dni bo druga obravnava. V tovarni »Alpeko« je zdaj zaposlenih 16 okrog 10 delavcev. — Druga obravnava za pečarsko stroko bo v sredo.

— Iz Bojazan meščanov, da se bodo drva podražila. Nekateri si razlagajo podražitev drva zadnje tedne s tem, da so se meščani letos začeli prej zalagati z drvmi v bojazni pred podražitvijo. Prejšnji mesec so bila drva na trgu za kurivo še po 85 din m³, v začetku tega meseca so se pa podražila na 92 din, pozneje pa tudi že na 95 din. Trg za kurivo je dobro založen vsak dan z drvmi, ne le ob tržnih dneh. Tako je bilo danes na njem naprodaj okrog 50 m³. Ljudje se še vedno zelo zalagajo z drvmi in je upravičena bojazan, da se bodo drva zaradi številnega povpraševanja še podražila. Še lani se je izkazalo, da je bila bojazan meščanov pred izredno podražitvijo kuriva pretirana, kakor se tudi niso uresničile napovedi, da pozimi ne bo več naprodaj suhih drv. Pozimi, ko so bili meščani že dobro založeni z drvmi, so se drva na trgu za kurivo celo nekoliko pocenila. Pač pa so meščani prej povzročili podražitev v veliki meri sami, ker so se nekaj časa vprav trgali za kurivo. Tudi zdaj je treba podražitev kuriva pripisovati predvsem velikemu povpraševanju po drvah; podražitev ni povsem normalen pojav. Nekateri se zalagajo z drvmi čez mero, med tem ko se marsikdo ne bo mogel založiti z njimi dovolj zaradi podražitev. Vendar pa lahko upamo, da se bodo meščani do novembra v glavnem že založili z drvmi za zimo ter da se kurivo pozimi ne bo moglo več znatno podražiti.

— Posetniki župnije v Mostah naj se radi cerkvene doklade nemudoma zglese v pisarni Društva hišnih posestnikov, Salendrova 6.

— Iz Notni nešči. Jesensko vreme imamo že od začetka meseca in nevarja, ki se vse te dni deli časa, so bolj jesenska kakor poletna. Tudi preteklo noč so se vrstili vlažni jesenski nalivi, kakršni so navadno ob enakočasnju. Lito je skoraj vse noč. Posobno močan naliv je bil proti jutru. Čeprav se je zjutraj mnogo dežja, reke niso posebno narasle, pač pa je bila Ljubljana s pritoki zelo kalna. Se vedno ni meglovov, da se bo vreme izboljšalo za delj časa. Vpliv jesenskega vremena se že kaže. V Ljubljani imamo ob jutrih mogoče in posta. lo je tudi že precej hladno in primeri z avgustom. Prvi znak bližajoče jeseni je pa v Ljubljani porumenelo listje kostanjev, ki odpada že teden dni. Prejšnja leta je za. čelo rumeneti šele v drugi polovici avgusta.

— Iz Tako ne boste povečali konzuma plina. Na to notico, ki smo jo objavili 2. avgusta, smo dobili s magistrata pojasnilo, da je mestna plinarna pred uvedbo kavcije 100 din imela leta in leta v svojem poslovanju z nekaterimi naročniki plina silne težkote zaradi rednega plačevanja plinskih računov. Nešteto je bilo primerov, da se je stranka izselila iz stanovanja, ni pa izselitve javila plinarni in tako je ostala noreba plina od dneva, ko je bil stranki dostavljen zadnji redni plinski račun, pa do izselitve, neplačana. Plinarna je prišla do tega zaostanka šele po mnogih urgentnih in opominih, kar je dalo mnogo opravka in oviralo redno poslovanje. Taka plačila so bila z večino le na obroke in je bilo zaradi teh obrov treba imeti stranko v evidenci tudi po vse leto. V mnogih primerih pa je ostal dolžnik znesek neizterljiv in ga je bilo treba naposled odpisati. Izjem ni bilo, čeprav so bili med dolžniki morda tudi državni ali privatni namestniki. Da se plinarna izogne vsemu temu, kar je najbolj oviralo redno poslovanje, je uvedla za vsako priključitev plina kavcijo. To kavcijo je prvotno pobirala samo od nerednih plačnikov, ko so hoteli imeti ponovno priključitev plina. V kratkem času pa se je izkazalo, da je težko delati izjeme in deliti konsumente v dobre in slabe plačnike. Zato je bila uvedena kavcija za vse konsumente brez razlike. Da se je v praksi izkazala ta uvedba dobro, nam priča dejstvo, da je od leta 1936 pa do danes skoraj za 75% manj dubioznih odpisov nego prejšnja leta. To pa zato, ker stranka v določenem roku prijavi svojo izselitev in osebno poravnava ostanek porabljenega plina, ki se obračuna s kavcijo. Za plinarno je bila uvedba kavcije potrebna, ker izstavlja račune svojim konsumentom šele po preteku enega meseca, ko je bil potrošen plin. Pa tudi konsumenti nimajo nobene škode, ker se kavcija obračuna in z njo plača porabljeni plin ali kak drug račun.

— Iz Združenje trgovcev v Ljubljani obvešča p. t. članstvo, da so trgovine dne 14. in 15. t. m. zaprte. Obenem opozarja Združenje, da stopi dne 15. t. m. v veljavo nova naredba o odpiranju in zapiranju trgovin. Nov delovni čas za trgovske obra. te vseh strok v Ljubljani je od 7.45 do 12. in od 14. do 18.30 ure, izjemoma v mesecu juliju in avgustu, ko so trgovine odprte od 7.45 do 12. in od 15. do 19. ure. (Službeni list št. 61 z dne 30. julija 1938).

— Iz K ljubeljskim dirkam bodo vozili Putnikovi ljubosili. Prijave do sobote, dne 13. t. m. do 16. ure.

— Iz Društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb v sodnem okraju Ljubljana bo imelo svoj občni zbor v ponedeljek dne 5. septembra t. l. ob 18. uri v razpravi dvorani justične palače soba št. 28 z volitvami.

— Iz Davljeni zavezanci ki bodo rabili potrdilo o višini neposrednega davka za odmero Solnine, se pozivajo, da si nabavijo iste im prej. Prošnja se kolkuje z 10 din potrdilo pa z 20 din.

— Iz Tativine. Iz stanovanja Frančiške Vodevete v Dalmatinski ulici 10 je odnesel tat 300 din v bankovcih po 100 din. Iz stanovanja Josipine Mirošič na Sv. Petra cesti 47, je odnesel tat srebrno damsko uro, zlat prstan z diamantom, masivno zlato zapetnico, zlato ovratno verižico, par uhano ter pleteno kosarico. V skupni vrednosti 2700 din. Iz stanovanja Marije Markičeve v Krojaški ulici 1 je bila ukradena prod. snočnim zlata damska zapetna ura, dva zlata poročna prstana, zlata verižica in 1000 din gotovine. Markičeva ima blizu 3000 din škode. Iz podstrešne sobe restavracije Union pa je ukradel tat kuharici Joželi Talerjevi nov jav kovček z raznimi dragocenostmi, v vrednosti 2000 din.

Iz Laškega

— Tuliški promet v mesecu juliju je bil nekaj večji od lanskega. Vseh gostov je bilo 640 napram 641 lani. Od teh je bilo 617 Jugoslovenov, 20 Nemcev, 8 Čehov, 2 Madžarov in 2 Italijana. Poset je v splošnem zadovoljiv, znatno se bo pa še povečal, ko bo vprašanje gradnje prostoračnega bazena definitivno rešeno. Zadeva je danes še v stanju proučevanja, pričakujemo pa, da bo v dolednem času povoljno rešena.

— Romeo in Julija v filmu in v življenju. Jedva 20-letni tkalec Vukovič Jožef se je resno zaljubil v mlčno J. A. Ljubav. no razmerje je trajalo že približno 6 mesecev. Živahna J. pa se ni mogla prav vživeti v vlogo skromne zaročenke, kar je povzročilo večkratne družinske scene med zaljubljenca. V ponedeljek je bil Vukovič v kinu, kjer so predvajali ljubzensko

DANES PREMIERA odličnega cowbojskega filma

v katerem je odlično podana snov nepisanih zakonov, žarke ljubzni in hrabrih ljudi. (KEN MAYNARD). KINO SLOGA, 27-30 Predstave ob 16., 19.15 in 21.15 uri.

tragedijo »Romeo in Julija« Vrnili se — pod dojmom te žalostne — domov se je Vukovič sestal s svojo zaročenko. Najbrž je prišlo med njima zopet do nesoglasja, na kar je Vukovič odgovoril s britev ter si prerezal vrat. Mlademu obupanu je nudil prvo pomoč dr. Cede, nakar so ga odpeljali v bolnico v Celje. Njegovo stanje je precej resno.

— Mestna godba bo proslavila v ponedeljek 15. t. m. 5-letnico njenega obstoja z dr. števno prireditvijo, odnosno vrtno veselico. Da je za Laško kot letoviški kraj godba res potrebna, o tem ni dvoma. Res je pa tudi, da se je ta godba doslej takorekoč z last.

nimi sredstvi vzdrževala in torej zaslužila, da jo podpiramo.

— Spremembe v stališču sreskega sodišča. Sodni pristav pri tukajšnjem sreskem sodišču Colarič Franc je bil premeščen kot sodnik k sreskemu sodišču v Kozje. Na njegovo mesto pa je prišel sodni pristav Kunčič Jožef, ki je služboval doslej pri okrožnem sodišču v Celju.

— Poročilo se je v soboto v župni cerkvi v Smarjeti pri Rimskih toplicah prometnik državnih železnic g. Stefanec Slavko z gospodino Hedviko Navpotič. Mlademu koskemu paru oblo sreče!

Mednarodni kongres za umetna gnojila

Tudi v naši državi se je ustanovil narodni odbor za umetna gnojila

Ljubljana, 11. avgusta

Od 3. do 6. oktobra bo v Rimu mednarodni kongres za umetna gnojila. Udeležiti se ga po svojih zastopnikih večina evropskih in tudi mnogo izvenevropskih držav. Zastopanih po svojih narodnih odborih. Pobudo za sklicanje kongresa sta dali mednarodni kmetijski organizaciji in sicer: Kmetijski institut ter Internationalna zveza agronomov-tehnikov v Rimu, ker sta spoznali velik pomen gnojenja za dvig rastlinske proizvodnje. Za pravilno organizacijo kongresa in za pravilno razumevanje važnosti umetnega gnojenja se neumorno trudi izvršni odbor kongresa, ki se je obrnil s posebnim pozivom na razne države, da sestavijo izčrpne referate o umetnih gnojilih in umetnem gnojenju ter osnujejo narodne odbore za proučitev tega vprašanja. Narodni odbori imajo poleg tega š. nalogo, da vodijo vse priprave za mednarodni kongres v Rimu, po kongresu pa da širijo mednarodne zaključke, sprejete na mednarodnem kongresu glede umetnih gnojil in umetnega gnojenja.

Sledeč pozivu izvršnega odbora mednarodnega kongresa za umetna gnojila se je pred kratkim osnoval narodni odbor za umetna gnojila tudi v naši državi. V ta odbor so stopili predstavniki znanstvenih in praktičnih krogov, ki se bavijo z »prašanjem umetnih gnojil in umetnega gnojenja. Tako vidimo v tem odboru predstavništvo tvojne in umetnih gnojil in predstavnike ustanov, ki se bavijo s pre-

iskavo, poskusi in kontrolo umetnih gnojil ter kmetovalce. Predsednik narodnega odbora je dr. Dobro Todorovič, profesor kmetijske in šumarske fakultete na univerzi v Beogradu, podpredsednik dr. M. Gračanin, profesor kmetijske in šumarske fakultete v Zagrebu, glavni sekretar dr. St. Nikolić, docent kmetijske in šumarske fakultete v Beogradu. Člani pa so: inž. Bora Milutinović, načelnik ministrstva za kmetijstvo, dr. Emil Popović-Pecija, urednik Poljoprivrednega glasnika, Novi Sad, Djoka Dundjerski, posestnik, Novi Sad, Djordje Lederer, posestnik, Čoka, A. Kedl, direktor »Zorke«, Beograd, A. Krejčí, direktor »Ruše«, Maribor, inž. V. Knop, kmetik Celje, dr. M. Mohaček, Zagreb, dr. B. Pešić, Beograd, dr. Drag. Čosić, Beograd, inž. P. Pahor, direktor Kmetijske poskusne in kontrolne postaje v Ljubljani in dr. V. Mandekić, Zagreb.

Predsedništvo narodnega odbora za umetna gnojila sprejema prijave vseh, ki se zanimajo za ta kongres in hočejo postati člani narodnega odbora že sedaj. V veliko korist stvari same bi bilo, če bi se za ta vprašanja zainteresirali najširši kmetijski krogi in njihove organizacije, kakor kmetijske društva, kmetijske zadruge, njihove zveze itd. Narodni odbor zato najtopleje pozdravlja slehernega, ki se prijavi in želi biti sprejet kot član odbora. Takoj po prijavi bo odbor stopil z vsemi člani v najtesnejše stike zaradi nadaljnjega dela in propagande.

Iz Maribora

— Novi okrožni predsednik. Za novega predsednika mariborskega okrožnega sodišča je bil imenovan g. Adolf Hudnik, sodnik arskega sodišča v Ljubljani.

— Likvidacija Rožetove zadruge. Dne 27. avgusta bo izredni občni zbor Glavne privredne zadruge, katere afera je vzbudila svojčas veliko prahu in komentarjev. Na izrednem občnem zboru, ki ga bo vodil komisar omenjene zadruge sreski podnačelnik g. Boris Modrijan, bodo izvolili likvidatorje, ki bodo pripravili vse potrebno za likvidacijo zadruge.

— Ob meji gor! V Gornji Kungoti je zgorela Reiterjeva domačija. Škoda cenijo na 20.000 din. Komisija je dognala, da je nastal ogenj v prekaljevalnici za suhomesnato blago, in sicer radi prepiha.

— Ob govorcu je Vernikova mama iz Bohove, ki jo je opazila strela, ko je pri oknu sivala. Onesvestila se je in izgubila dar govora. Prepeljali so jo v mariborsko splošno bolnišnico in upajo, da ji bodo dar govora zopet lahko vrnili.

— Z Abrahamom se je srečal plačilni natakari pri »Orlu« g. Lovrenc Vernik. Se veliko desetletij v sreči in zadovoljstvu!

— Magdalenski utrinki. Prejeli smo s prošnjo za objavo: »Nova magdalenska cerkev na Betnavski cesti je že pod streho. Ameriško zgrajena stavba ni nekaterim starim ljudem nič kaj všeč, ker moli nad streho namesto tradicionalnega stolpa dimnik, ki služi centralni kurjavi v cerkvi.«

— Vandalizem. Na vogalu Aleksandrove ceste in Sodne ulice je neznan storilec razbil steklo na stebri električne ure. Za njim poizveduje policija.

— Razbijanje. V neki gostilni v Vetrinjski ulici je popivala neka družba fantov. Nenadoma je nastal med njimi prepir in vnel se je tudi pretep. Po gostilni so frčali kozarci, steklenice in stoli in sploh vse, kar je bilo pri roki. Gostilničarju se je naposled posrečilo, da je pretepeče pomiril. K sreči ni bil nihče resno poškodovan, pač pa so udeleženci odnesli precej prask in bunk. Zaradi poškodovanega inventarja in popolnega razdejavanja ima go-

stiličar nad 1000 din škode. Odmov te rabuke bo pred sodiščem.

Radioprogram

Podrobne sporede vseh evropskih radijskih postaj in obilo zanimivega štiva dobite v tedniku za radio, gledališče in film »NAS VAL«, Ljubljana, Križjeva ulica 5.

Petek, 12. avgusta

12: Slovenske pesmi (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Cimermanov šramel kvartet. — 14: Napovedi. — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura: O sedanjih nalogah univerze (dr. Karol Ozvald, Ljubljana). — 19.50: Poročila o izseljenih. — 20: Plošče. — 20.10: Življenje našega otroka (gđ. Sorli Elza). — 20.30: Prenos simfoničnega orkestra iz Rogoške Slatine. Dirigent A. Neffat. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Lucienne Boyer poje (plošče). — 22.30: Angleške plošče. — Konec ob 23. uri.

Sobota, 13. avgusta

12: Pisan spored Vam gotovo bo všeč, saj plošče izbrane res lepa so reč. — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Pisan spored Vam gotovo bo všeč, saj plošče izbrane res lepa so reč. — 14: Napovedi. — 18: Za delopust (igra Radijski orkester). — 18.40: O socialnem skrbstvu (gđ. Zlata Pirnatova). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura: Živnoroja v Jugoslaviji (B. Cvijanović). — 19.50: Pregled sporeda. — 20: O zunanji politiki (g. dr. Alojzij Kuhar). — 20.30: Slovenski humor ob rojstvu Jugoslavije. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Koncert Radijskega orkestra. Konec ob 23. uri.

PAPIGA

Zakonec sta kupila veliko papigo. Z njo sta dobila garancijski list, da ponavljaj vsako besedo, ki jo sliši. Čez tri dni pa je prideta nazaj k trgovcu.

— Gospod, rekli ste, da zna ta ptica govoriti. To pa ni res, nima je kakor rba. — Oprostite, dejal sem, da ponovi vsako besedo, ki jo sliši — toda ona je žal gluha.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Prekliči, izjave beseda Din 1.—, davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par davek posebej; Najmanjši znesek 3 Din

KLIŠEJE

ENO VEČBARVNE

JUGOGRAFIKA

SV. PETRA NASIP 23

SVETLE LUBENICE

kg din 2.—, dinje kg din 3.— na drobno. Glavnik, Pogačarjev trg. 1997

KUPIM

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 3 Din

POZOR!

Kupujem in prodajam rabljene čevlje. Klavžer, Vošnjakova 4. 1989

Obiščite VII. MARIBORSKI TEDEN

od 6. do 15. avgusta 1938.

Polovična vožnja na železnikah od 4. do 17. avgusta t. l.

Veliki narodni tabor 14. avgusta 1938.

Jubilejna kulturna razstava ob priliki proslave 20-letnice Jugoslavije v Mariboru

Velika gospodarska in kulturna revija

Industrija — Tekstil — Trgovina — Obet — Kmetijska razstava — Razstava cest — Tujstvo — Prometna razstava — Fotomaterska razstava — Filatelistična razstava — Gostinstvo — Viskna poskušanja — Zenska ročna dela — Razstava narodnih noč iz vseh krajev države — Razstava »Nanos« — Občelarska razstava — Razstava malih živali — Koncertne in gledališke prireditve — Sportne prireditve — Vsestranski park na razstavišču — Id.

Mariborski otok, najlepše kopališče v Jugoslaviji

Zeleno, romantično Pohorje

Vinorodne Slovenske gorice

Gostoljubni, lepi Maribor

VAS VABIJO!

Razbita, razgnana družina

Ob takih zgodbah težko verjameš, da je družina osnovna edinica družbe

Ljubljana, 10. avgusta
Oče petih otrok je ustavljal reporterja na cesti, da mu potoži, kako je izgubil družino, ženo in otroke in kako so jim razbili ognjišče. Družina je nekaj svetega, družina je osnovna edinica družbe... Težko verjameš v takšne fraze, ko...

Bil je skrben rednik družine. Sicer ni imel stalne službe in jim je večkrat trdal predla. Ker sta služila oba, tudi mati je bila zelo marljiva ter je razen gospodinjstva in vzgoje kopice otrok doma še služila kot pomožna kuharica pri meščanski družini.
Pozimi je pa prijel na svet peti otrok. Mati je morala pustiti službo. Ostali so dolžni stanarino. Imeli so skromno stanovanje. 130 din so plačevali zanj na mesec. Ko se rodil otrok, pride pač lahko proračun tako revne družine iz ravnotežja. Ostali so dolžni 130 din. Hišni lastnik, neka zadruga, je postavil ljudi na cesto. Prejeli so sodno odpoved. Mestna občina je prepejala pohištvo v neko skladišče. Toda treba je bilo še spraviti nekam otroke. Može se je obrnil na mestni socialni urad. Potožil je — ne zaradi sebe, predvsem zaradi otrok. Že prej je prosil, naj bi mu posodili 200 din; samo posodili, ne podarili. Z denarjem bi plačal stanarino. Doig bi mu naj odračunali od plače, ki bi jo prejel za nabiranje prispevkov za nezaposlene ali za kakršno koli drugo delo. Denarja ni dobil in katastrofe ni bilo več mogoče preprečiti.

Na socialnem uradu so bili v zadregi, kaj naj ukrenejo za družino, ki je bila sredi zime na cesti. Začasno so poslali otroke in mater z najmlajšim v Dečji dom, dokler ne bodo našli drugega izhoda. Tako so dejali nesrečnemu očetu. Čez nekaj dni se je oče oglasil v Dečjem domu, da bi videl otroke. Čarok ni bilo več v zavodu. Samo to je zvedel, da so jih poslali v oskrbo nekam na deželo. Oče se je obrnil na pristojni urad, da bi mu povedali, kje so otroci. Niso mu hoteli takoj ustreči, končno je pa zvedel, da so 4 večje otroke poslali k neki rednici na Dolenjsko. Mater z najmlajšim otrokom so pridržali v Dečjem domu. Hotela je zopet na delo. Niso je pustili. Ko so jo čez pol

leta vendar pustili z otrokom na cesti, ni mogla več dobiti dela. Bila je brez stanovanja. Može stanuje pri nekem znanecu, ki ga je vzel iz usmiljenja pod streho. Žena je ostala z otrokom v naročju na cesti. Kolodvorski misijon ji je nudil prvo noč prenočišče. Potem je mati z otrokom v naročju šla na pot od hiše do hiše. Priberačila je vsotico denarja in našla je skromno prenočišče v mrtni ulici, v tesni, plesnivi sobici. Po 3 din plačuje zanj na dan.

Oče se je ves čas v skrbeh zanimal za usodo svojih otrok. Denarja ni imel za vožnjo, da bi jih lahko obiskal. Neki znanec je napravil pot namestu njega. Rednica ni mogla prikriti, da otroci stradajo. Ko jim je obiskovalec dal staro zemljo, so se trgli za njo. Rednica pa je pri neki priliki dejala, da samo bedaki rodijo otroke. Bolje je rediti tuje otroke. Za vsakega prejmeš po 300 din na mesec.

Očetu je krvavelo srce, ko je zvedel, kako se godi njegovim otrokom. Začel se je obračati na razne instance, naj bi rednici vzeli otroke. Pritoževal se je, češ več tisoč din ste že razmetali za rejo otrok pri tujih, brezsrčnih ljudeh, jaz pa nisem mogel dobiti 200 din podpore, ki bi z njo obvaroval družino razpada. Končno je dosegel, da so tri otroke vzeli rednici. Poslali so jih v Dečji dom. Ugotovili so, da so otroci izgubili precej na teži, odkar so bili na Dolenjskem. En otrok je še ostal v reji. Nesrečni oče seveda ni mogel nikomur dopovedati, da bi njegova družina s'jajno živela, če bi prejela vsi podoben za enega otroka in redila otroke sama.

Oče zdaj išče pravico. Zopet bi rad ustanovil družino. Išče pravico da bi zopet dobil svoje otroke. Toda kdo ve, če ni že vse prepozno? Družina je razpadla in kdo se še zanima za usodo ločenih ljudi? Zda bi pa bilo tudi najbrž premalo 200 din, da bi rodil petih otrok obnovila družinsko življenje.

V glasu moža je drhtela bolečina, ko je tožil nad nesrečo svoje družine. Vzeli so mu otroke; očete, ki ljubite svoje otroke, morda razumete njegovo bolečino. Morda...

ški delegati ostentativno zapustili dvorano. Prof. Widenreich je še v nadaljevanju predavanja dejal, da so to, kar neka veda imenuje »rasne znake«, v resnici le spremembe podrejenega pomena, povzročene z zunanjimi vplivi, podnebjem, načinom življenja itd., in sicer v času, ko je bila delitev ras (črnci, mongoli, belci itd.) že zdavnaj končana.

Pisatelj Malyškin umrl

Iz Moskve prihaja vest, da je umrl tam pisatelj Aleksander Gregorjevič Malyškin, star šele 48 let. Pripadal je starejšemu pokolenju sovjetskih pisateljev in bil je eden prvih, ki je opisal junaške boje rdeče armade na Daljnem vzhodu. Njegova knjiga »Padec Dajra« je prevedena tudi v češčino. Njegovo bistro umetniško oko pa prihaja še bolj do veljave v njegovem romanu »Sevastopol«, s katerim se je uvrstil med najboljše sovjetske pisatelje. Zadnji njegov roman »Ljudje iz samote« opisuje zelo plastično tipe novih ljudi, išče prvine novega svetovnega nazora, obravnava rast novega človeka.
Sodobno rusko prozo je obogatil z realističnimi povestmi, zbranimi v dveh zbirkah pod naslovom »Kolodvor« in »Februarski sneg«. Od leta 1925 ko je zapustil rdečo armado, je deloval Malyškin tudi kot novinar. Svoje prispevke je objavljval v listu »Krasnaja Gazeta«, obenem je bil pa urednik literarne revije »Novi mir«.

Pearl Whiteeva umrla

Danes teden dopoldne je umrla v ameriški bolnici v Parizu znana filmska igralka Pearl Whiteeva, ki je igrala vlogo vlogi zlasti v razmahu nemega filma. Bila je pomembna osebnost v zgodovini nemega filma pred svetovno vojno in po nji. Ustvarila je svoj poseben tip sportne zvezde, pustolovke, ki se ne boji nobene nevarnosti. V svojih filmih, ki so bili bistveni del ameriškega senzacionalnega filmskega programa, izdelani večinoma v celih serijah ter povezani med seboj z glavno postavo, se je lotevala najdrzejših vragolij, kakršne so si znali izmisliti takratni režiserji. Obiskovalci kina v povojnih letih se morda še spominjajo, kako jim je zastajala sapa, ko so gledali filme s Pearl Whiteevo.

Večina teh njenih ameriških filmov, med katerimi so bili zlasti slavni »Newyorške skrivnosti«, »Maska z belimi zobmi«, »Kraljica se dolgočas« ter »S silo in zvijačo«, je ustvaril francoski režiser Louis Gasnier, eden najboljših tehnikov prvotnih detektivskih, napačnih in strahotnih filmov. Njena priljubljenost pri občinstvu in sijajni dohodki od njenih filmov so ji pripomogli, da je postala najbolj plačana filmska igralka v Hollywoodu. Njen nevarni poklic je pa kmalu pretrgal njeno kariero in ji vzel le dohodek, ko se je med izdelovanjem nekakega filma ranila.

Njeno popularnost je prevzela pozneje njena rivalinja Ruth Rovandova, a tudi ona je kmalu izginila s filmskega platna. Whiteeva je tedaj zapustila Ameriko in si kupila vilo v Parizu. Bila je pa vajena razmetavati denar in tako je kmalu zapravila vse, kar je imela. Smrt jo je rešila bede, v kateri je živela zadnje čase, pozabljena in osamljena, kakor že toliko drugih slavni in bogati žen pred njo.

FANT OD FARE

— Ta naš Peter je pa res fant od fare. Oči ima po mami.
— Nos pa po papanu.
— A hlače ima po starejšem bratu, se oglasi Peterček.

Čangkajšek — kitajski Napoleon

Oče mu je umrl, ko še ni bil star leto dni, mati pa ni mogla skrbeti zanj

Ta mož, znan na Kitajskem tudi pod imenom »Kitajski Napoleon«, je bil rojen v mali vasi — med Hangčao in Ningpo. Ni mu bilo še leto dni, ko mu je umrl oče. Mati ga je morala poslati k sorodnikom, ker je živela v tako veliki bedi, da ga sama ni mogla preživljati. Sorodniki bi bili napravili iz njega trgovca. Deček je pa kazal tako malo zanimanja za trgovino, da bi se niti preživljati ne mogel, če bi bil poslušal sorodnike. Prišel je končno v vojaško šolo in pozneje v častniško akademijo. Tu je pokazal že kot gojenec prvega letnika tak vojaški talent, da so ga na državne stroške poslali v vojaško šolo v Tokio, kjer je svoje študije nadaljeval in dovršil. Tam se je naučil moderne vojne tehnike in taktike svojih sedanjih sovražnikov.

V Tokiu se je seznanil z znanim kitajskim revolucionarjem in prvim prezidentom kitajske republike Sun Yat-Senom. Postal je njegov pristaša in vrnil se je na Kitajsko kot revolucionar. Po revoluciji 1911 — 1912 je postal poveljnik vojaške akademije v Kantonu. Med svetovno vojno si je ogledal razna bojišča kot kitajski vojaški ataše. Tam je videl, kaj je moderna vojna. Do leta 1926 njegovo imo izven Kitajske ni bilo znano. V zgodovino je vstopil kot poveljnik 19. armade, ki se je leta 1932 junsko upirala Japoncem pri Sanghaju. Od takrat je njegova slava hitro naraščala, kar močno spominja na Napoleonovo slavo. Čangkajšek je postal prezident, potem diktator in zdaj ga uboga vsa Kitajska kakor ni ubogala še nobenega cesarja in nobene-

ga prezidenta. Pred njim je obleдела celo slava cesarja Si-Hoang-Ti, velikega kitajskega vojskovodje iz 2. stoletja po Kristusu. Pod njegovim vodstvom je Kitajska tako zedinjena, kakor ni bila skozi 4000 let svoje zgodovine.

Kakor ima Rusija svojega Stalina, Turčija svojega Kemala, Nemčija svojega Hitlerja in Italija svojega Mussolinija, tako ima moderna Kitajska svojega Čangkajška. Razlika je samo ta, da so prišli v drugih državah močne osebnosti na krmlivo v času, ko od zunaj ni bilo nobenega pritiska, dočim je moral Čangkajšek prevzeti vodstvo države v najtežjih časih, ko je udarila Japonska z železno pestjo na kitajsko zemljo. Čangkajšek je prevzel tudi zelo težko dedščino po raznih pustolovskih in banditskih generalih, ki so bili spravili svojo domovino že na rob propada. Vendar pa vse kaže, da se mu bo končno posrečilo Kitajsko organizirati, zediniti in konsolidirati tako, da bo lahko uspešno kljubovala navalu japonskega militarizma.

Ameriška zdravnik predlagata sterilizacijo

Kako utemeljujeta svoj predlog in kaj bi bilo treba po njunem mnenju storiti

Vzlic vsem slabim izkušnjam s sterilizacijskim zakonom v Nemčiji se pojavljajo tudi v drugih državah predlogi glede zakona o sterilizaciji. Tak predlog sta sprožila tudi psihiatra E. H. Ziegler in Ch. P. Sheldon na kongresu ameriškega zdravniškega združenja v San Franciscu. Predlagata sta, naj bi se uvedla prisilna sterilizacija vseh slaboumnih deklet, ki se hočejo omožiti. Svoj predlog sta utemeljila takole:

Ne samo enkrat, temveč pogosto sta ugotovila v svoji praksi, da je ženska, ki je dala življenje dvema ali trem otrokom, po površnem pregledu sicer dorasla, toda duševno stoji na nivoju šestletnega otroka. Če se tu pa tam poroči dekle izpod 14 let, vzbuji to splošno zanimanje in ostre kritike, nihče se pa na splošno ne boji take primere, ko se omoži dozdnevno odraslo dekle, ki je pa duševno zaostalo. In vendar so taki primeri družbi bolj nevarni, kakor redki primeri, da se omoži telesno nedoraslo, a duševno normalno dekle. Otroci duševno zaostalih mater obtežijo družbo deloma z mnogimi boleznimi in veliko umrljivostjo, deloma se pa razvijejo, če sploh ostanejo živi, zopet samo duševno zaostali in manjvredni ljudje. Ne gre za izjeme, ki bi v celotnem populacijskem razvoju ne igrale vloge. Po praksi obeh zdravnikov gre nasprotno skoraj za tretjino vseh prebivalstva. V neki veliki javni bolnici sta skozi štiri mesece nadzorovala vse neomožne bolnice, ki so se bile prijavile k zdraviljenju ne glede na bolezen in ugotovila sta, da je bila celotna tretjina neomožnih duševno manjvredna. Približno do enakih zaključkov sta prišla, ko sta proučevala umrljivost otrok v družinah, kjer je žena slaboumna.

Če pomislimo, da najhja zasnojuje vprav slaboumne ženske, se nam še v jasnejši luči pokaže potreba po zakonu o sterilizaciji. Kako preprečiti tako škodo? Ameriška

strokovnjaka odklanjata prejšnje poskuse o izolaciji slaboumni ljudi, češ, da so neučinkoviti in tudi nečloveški. Družba nima pravice jemati poidevne možnosti iz življenja se, v kolikor to nikomur ne škoduje. Z zakonom pa za družbo ne nastane škoda. Nasprotno, celo naravneje je, da sklene slaboumna žena zakonsko zvezo. S tem se izživlja in razvija v mejah svojih možnosti. Naravno je to in bolj zdravo, nego če je izolirana. Izolacija je tudi draga, družbi ne prinaša nobene koristi, temveč jo samo obremenjuje, dočim pomeni normalno življenje v zakonu gospodarsko osamosvojitve, kar je za družbo olajšava.

Škoda nastane za družbo šele, če se rode iz takega zakona otroci. To je treba preprečiti. Ker so vsa navodila, pametni nasveti, zaščitna sredstva in drugi dosedajni pripomočki odpovedali prav tu bolj nego kjerkoli, ne preostaja nič drugega, nego seči po sterilizaciji slaboumni. Kdo pa naj bo steriliziran kot slaboumnež? Kako preprečiti tu zlorabo? Ameriška zdravnik predlagata, naj bi bil označen za slaboumnega vsak, kdor ne dobi pri večih medsebojnih neovdvisnih javnih psihotehničnih preizkušnjah za inteligenco nad 70 točk. Po sterilizaciji bi tudi ne bilo treba seči, dokler se ženska ne omoži. Stopnja inteligence bi bilo treba samo zabeležiti v matrike, da bi jo imeli vsaj čas pri rokah župniki ali občinski uradniki v trenutku, ko bi dobili prošnjo glede zakonske zveze. Potem bi imeli matrični urad dolžnost objaviti stopnjo inteligence kot zakonsko oviro. Če bi se hotelo dekle kljub temu omožiti odtodno odstraniti to oviro, bi se moralo dati sterilizirati.

Ta predlog bi ne pomenil nobene nevarnosti, če bi ga osvojila pravno urejena država. Ker je pa zdaj pravni red skoraj po vsem svetu porušen, bo morala evgenika vsaj začasno stopiti v ozadje, sicer bo v nevarnosti ideja človeške prava vobče.

Čevljar okradel samega sebe

Kako so litijski orožniki pojasnili vsem, ki ga sploh ni bilo

Litija, 11. avgusta
Čevljarski mojster Alojzij R., ki ima svojo delavnico poleg litijske cerkve, je prijavil, da so mu sredi noči vliomili v delavnico in odnesli iz nje 13 parov moških in ženskih boks in ševro čevljev, več boks kož, »kruponov«, »branzolov«, »pitleng« in celo dve žarnici. Oškodovanec čevljarski mojster je prijavil nočni vliom litijskim orožnikom, pa tudi tukajšnjemu zastopniku zavarovalnice »Dunav« g. Luki Bizjaku, kjer je bil zavarovan za 8000 din. Okradeni mojster je trdil, da so mu povzročili tatovi za 4000 din škodo.

Podrobnosti vlioma so preiskali litijski orožniki. Vliomilci naj bi bili prišli skozi okno v lokal, ki je na Glavnem trgu, v istem postopju kakor je tudi brivnica g. Zrimška. Najprej naj bi razbili šipo, potem pa s palico privzdignili kavlje. Potem bi se bili skozi odprta okna lahko spustili v delavnico in odnesli, kar bi jim prišlo pod roko.

Vodji patrolje podnaredniku g. Graciji Nemceskalu pa so se zdele močno sumljive nekatere okoliščine. Okradeni mojster stanuje na drugem koncu malega poslopja, pa ni prav nič slisal, kako so vliomilci razbili šipo in vdrl v delavnico. Tudi ga ni prebudilo stopljanje po delavnici, ki meji na njegovo stanovanje. Še prav posebno pa se je zdelo sumljivo to, ker je čevljarska delavnica tik Glavnega trga, kjer je zlasti v nočeh od nedelje na ponedeljek izredno živahno. Vliomilci bi gotovo raje izbrali kakor drugo noč, ne pa tiste, ki je v tednu najbolj živahna.

Orožniki so zastavili dozdnevno okradnemu mojstru več vprašanj in se je neodolno moč zapletel v protislovja. V prav posebno zadrego so ga spravili, ko so mu veleli, naj predloži račune za vse one kož, ki jih je našel, da so mu bile ukradene. Može teh računov ni imel, zato je bil orožnik prepričan, da njegove trditve niso resnične. Zato je preiskal čevljarsko stanovanje in podstrešje, kjer je res našel nekaj čevljev, druge pa je bil mojster že shranil k svojim domačim v vas Dvor pri Bogenšperku. Čevlje so zamotali in skрили na Dvoru kar v mrvo na skednju.

Pod tezo dokazov se je čevljar Lojze vdal in je priznal, da je res okradel samega sebe. Hotel je dobiti zavarovalnino.

Zibelka Germanov — Palestina

V Kodanju je te dni kongres antropoloških ved. Udležili so se ga slavni antropologi iz vsega sveta. Dobro so zastopani tudi Nemci. Kongres se je začel neoficijsko s prijateljskim sestankom udeležencev 31. julija. Prejšnji ponedeljek se je kongres začel uradno ob navzočnosti danskega kralja.

Velik odmev je zbudilo na kongresu predavanje dr. Fr. Weidenreicha, profesorja pekiške univerze. Dr. Weidenreich uživa po vsem svetu velik sloves kot strokovnjak na področju prehistorije človeka. O predavanju so poročali mnogi svetovni listi. Predavateljevi sklepi so bili v polnem nasprotju z nauki rasizma, v nekaterem pogledu so pa njegove ugotovitve vprav senzacionalne.

Predavatelj je dejal, da je razlog o preobrazbi pračloveka ali polčloveka v omejenem ter določenem delu zemlje zgrešen. Lahko je dokazati, da so ljudje živeli že v ledni dobi v raznih delih sveta in najbrže dokazujejo, da se je razvoj bitja, ki ga lahko imenujemo človek, končal celo v štirih ozemljih. Iz teh štirih središč se je ljudstvo razširilo po vsej zemlji.

Vzhodna in južna Afrika je bila zibelka črncev, v severni Kini je vzniknilo ljudstvo severno mongolsko, na Sundskih otokih se je pa razvil avstralsko plemen.

Vse evropsko ljudstvo pa je izšlo iz plemen, živčih v Karmelskih jamah, torej iz Palestine. To dokazujejo tudi ugotovitve angleških učenjakov sira Arthurja Keitha in McCowna.

Ko je predavatelj to ugotovil, so nem-

nega. Kakor da se ga ves svet ne tiče. Gospe Desvarennesovi se je globoko priklonil kakor kraljici, v nekakšnem spoštljivem oboževanju, kakor bi hotel reči: Tu sem pri vaših nogah, moje življenje je odvisno od vas. Samo namignite in naj-srečnejši človek na svetu bom.

Mihelina mu je sledila z očmi in z občutkom ponosa: občudovala je njegovo veliko plemenitost, obenem pa ugajenost in skromnost. Vprav s temi kontrasti je bil obrnil Sergej nase pozornost mlade dekleta. Zanimati se je jela zanj takoj, ko ga je prvič videla. Čutila je, da ima pred seboj mladeniča čudovitega značaja, tako različnega od klavne vsakdanjosti moških, zbirajočih se okrog nje; jela se je zanimati za Sergeja. Potem je pa prišel, izpregovoril, in njegov sladki, zgovorni glas je segal do srca mlade dekleta.

Tako kakor je bil storil z Mihelino, je hotel zdaj storiti tudi z gospo Desvarennesovo. Ko se je sklonil k nogam matere ljubljenega dekleta, je hotel doseči njeno srce. Bil je sam v bližini gospodinje; izpregovoril je. Upa, da mu bo gospa Desvarennesova blagohotno oprostila tako nagel obisk. Poslušnost, ki jo je pokazal ob prvi njeni želji s tem, da je odšel, je bila dokaz njegove ubogljivosti. On je njen najudanejši in najponižnejši sluga, pripravljen je na vse, kar bi mogla zahtevati od njega.

Gospa Desvarennesova je poslušala ta mehki glas. Še nikoli ni slišala glasu, tako polnega čarov. Spoznala je, kako zapeljivo je vplivala nje-

gova sladkost na Mihelino; žal ji je bilo, da ni bolje pazila na njo in v duhu se je jezila na naključje, ki je vse tako nesrečno obrnilo. Toda zdaj je bilo treba odgovoriti. Prešla je kar k dejanju. Čim se je za kaj odločila, ni več odlašala.

— Gospod, vi nedvomno prihajate po odgovor na svoje vprašanje, ki ste mi ga bili zastavili pred odhodom v Anglijo?

Princ je lahko prebledel; besede gospe Desvarennesove so bile tako važne, da ni mogel prikriti svoje razburjenosti. Zato je odgovoril s pritajenim glasom:

— Ne bil bi si drznil govoriti vam o tem, milostiva gospa, zlasti ne javno. Ker pa sprejemate moje želje s tolikim razumevanjem, priznam, da pričakujem z globoko vznemirjenim srcem besede, ki bodo odločilne za moje življenje.

Stal je še vedno sklonjen pred gospo Desvarennesovo kakor zločinec pred svojim sodnikom. Gospa je nekaj časa molčala, kakor da okleva z odgovorom, potem je pa izpregovorila resno:

— Tiste besede nisem hotela izgovoriti, toda nekdo, ki njegovi sodbi neomejeno zaupam, mi je svetoval, naj vas sprejemam prijazno, vujudno.

Sergej je dvignil od radosti žareči obraz:

— Ta človek, milostiva, naj bo kdorkoli, si je pridobil večno pravico do moje hvaležnosti.

— Dokažite mu jo torej, — je odgovorila gospa Desvarennesova, — to je Mihelinin tovariš iz otroških let, malone moj sin.

GEORGES OHNET:

SERGEJ PANIN

ROMAN

Zapel je zvonček velikega stopnišča, opozarjaljo na prihod gostov. In Mihelina je vstala. Kri ji je naenkrat zalila obraz. Zasepetala je polglasno: — To je on! In neodolčno je vstala za hip naslonjena na piano, prisluškujoč zamolklim glasovom v salonu.

Glas sluge, oznanjujočega gosta, je prinesel do ušes mladih deklet ime — princ Panin.

Ivanka je tudi vstala in če bi se bila Mihelina obrnila, bi se bila ustrašila bledice svoje družice. Toda gospodična Desvarennesova sploh ni mislila na gospodično Desvarennesovo. Naglo je dvignila težko zaveso, vprašala Ivanko: Ali greš ti tudi? — in vstopila v salon.

Bil je res princ Sergej, ki so ga pričakovali Cayrol tako nestrpno, gospa Desvarennesova s prikrito razdraženostjo, Peter pa v strahu.

Lepi Panin, miren in nasmejan, z belo samovozno, v krasno prilagojeni črni obleki, v kateri je prihajala še bolj do veljave njegova elegantna postava, je stopil h gospe Desvarennesovi ter se ji priklonil. Zdelo se je, da ne vidi nikogar razen Mihelinine matere. Nobenega pogleda ni privoščil dekletoma, niti gospodom, stoječim okrog

23